

SLOVENSKI Jadranc

KOPER • 19. APRILA 1957

POSTNINA PLACANA V GOTOVINI

LETO VI. • ŠTEV. 17

Izhaja vsak petek. Izdaja Casopisno-založniško podjetje »Primorski tisk« v Kopru. Naslov uredništva in uprave: Koper, Kidričeva 26/I, telefon 170. Posamezni izvod 10 din. Celoletna naročina 500 din, polletna 250 din, četrletna 130 din. Za inozemstvo znaša letna naročina 1000 din ali 3,5 am. dolarja. Bančni račun 65-KB-1-181. Priloga »Uradni vestnik okraja Koper« prejemajo naročniki brezplačno. Rokopisov ne vračamo.

Zadruge, kmetijska posestva in zadružniki tekmujejo

Za doseganje visokih proizvodnih rezultatov

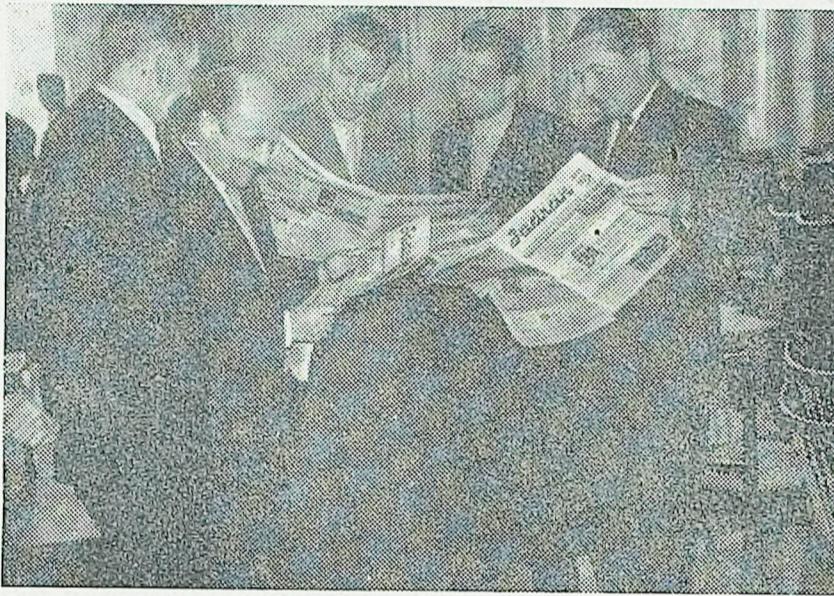
Veliko zvezno nagradno tekmovanje v kmetijstvu, ki ga pričenjamo po vsej državi, je bilo velikim zanimanjem in odzivanjem sprejeti tudi v koprskem okraju. Gibanje je zajelo naše zadruge, zadružnike in kmetijska posestva že leta nazaj in je bil dosežen precejšen uspeh, toda razpis nagradnega tekmovanja je še bolj razgibal naše zadružne organizacije in posameznike.

Da je veliko kmetijsko tekmovanje naletelo pri naših zadružnih organizacijah in zadružnikih na velik odziv je umljivo, ker so pri nas donosi nekaterih kultur v marsikateri zadružni dosegali in presegali povprečje, ki je razpisano z zveznim nagradnim tekmovanjem v kmetijstvu. Zato so tako zadružne organizacije kot tudi zadružniki živo zanimali za podrobnosti razpisa in za rok prijav, ki je žal zelo kratek in je prišel zelo kasno. Zato pa tudi prijave niso odraz dejanskih možnosti v tekmovanju, ker so bile zaradi kratkega roka napravljene v naglici. Kljub temu naši zadružniki in zadružne organizacije, ki se niso prijavile za tekmovanje, ne bodo vrgli puške v koruzo, temveč si

bodo nasprotno prizadevali, da držijo korak s tekmovalci in tako prispevajo svoj delež za splošni napredok kmetijstva, kar bo koristilo ne samo zadružam in skupnosti, ampak tudi posameznikom.

V našem okraju so se doslej prijavile zadružne organizacije za tekmovanje za višje pridelke pšenice, koruze, krompirja, za večjo proizvodnjo mleka ter za sodobno ureditev skupnih sadovnjakov in vinogradov.

Da bodo bralec in zadružniki bolje razumeli, kdo lahko in s čim tekmuje ter kakšni so pogoji tekmovanja, bomo v okviru prijav iz koprskega okraja poskušali to pojasniti. Tekmujejo lahko vse kmetijske in zadružne organizacije, to je, kmetijska posestva (Nadaljevanje na 8. strani)

Drugi dan posvetovanja SZDL v Portorožu, minuli četrtek, 11. t. m., so bili zborovalci prijetno presenečeni, ko so že dobili v roke novo številko Slovenskega Jadrana z gradivom s prejšnjega dne posvetovanja. Seveda — če bi bil Slovenski Jadranc dnevnik, ne bi bilo to nič takega — tako pa... Na sliki je videti zadovoljstvo in zanimanje delegatov posvetovanja za novo številko.

Pred veliko in odgovorno nalogo

Občni zbor Gostinske zbornice za okraj Koper minuli petek je bil zelo ploden. Poudaril je dejstvo, da od dobre gostinske mreže

že zavisi uspeh turistične sezone, ki bo po dosedanjih podatkih letos zelo razgibana. Ker se predviدهva velik dotok domačih in tujih gostov, saj bo samo v piranski občini predvidoma skoraj 40.000 letovičarjev, se postavlja pred gostince vprašanje, kako jih postreči. Zato je skrajni čas, da razmislijo o organizirjanju takšnega načina preskrbe gostinskih obratov, da ne bo zastaja in da bo hrana ne samo kvalitetna, temveč tudi cenena, predvsem v manjših gostiščih, kamor se bodo zatekli domači gosti. Rešiti bo treba tudi vprašanje poslovanja odprih domov, tako da bodo lahko sprejeli čim več letovičarjev, pri tem pa naj bi bili gostinski obrati v enakopravnem položaju glede odvajanja obveznosti.

Vsekakor bodo morali gostinci letos bolj paziti na kulturno in vlijadno postrežbo, pri tem pa sproti odstranjevati napake, ki se pri postrežbi kaj često dogajajo. Pri tem se postavlja vprašanje strokovnega kadra. Samo sezonska podjetja bi rabila okrog 130 gostinskih delavcev in je treba že sedaj misliti na njihovo nastavitev.

Na splošno so poročila obravnavala pomanjkljivosti gostinske mreže, ker je številčno prešibka, kakovostno pa marsikaj šepa. V koprskem okraju je skupno 205 gostinskih obratov z več kot 700 zaposlenimi, in nadaljnjih 56 počitniških domov, kar ne zadošča. Na podeželju primanjkuje gostinskih obratov, v letovičarskih (Nadaljevanje na 2. strani)

Priprave za turistično sezono

Po iniciativi temeljite razprave v srečretariatu ZKS Koper o celotni problematiki v zvezi z letošnjo ugodno turistično sezono, je predsedstvo okraja podvzelo vrsto nujnih organizacijskih ukrepov, ki gredo za tem, da se še v poslednjem hipu storí vse potrebno za to, da naših turističnih krajev letošnji predvideni

veliki naval gostov ne bi našel nepripravljenih.

Osnovno in najodgovornejše vprašanje, vprašanje koordinacije je močno povečanega blagovnega prometa nameravajo rešiti s skrajšnjim formiranjem sveta za blagovni promet pri OLO, podvzeti pa so tudi ostali iniciativni koraki pri trgovski, gostinski in obrnški zbornici, razen tega pa sklicani tudi razni drugi koordinacijski sestanki s predsedniki občin, zbornic, turističnih društev, zadružne poslovne zveze, predstavniki rabištva, prometa, sanitete itd.

V pričakovanju, da bodo letošnji ugodni turistični pogoji pravili na naše morje razen tujih tudi močno povečano število turaških in pa domačih gostov. Je sprito podvzetih korakov upati, da bodo zlasti prizadete občine, trgovska, gostinska in prometna mreža pravočasno ustvarili vse pogoje za normalno zadostitev vseh potreb v zvezi z letošnjim tujškim prometom. Naloge so velike, rešili pa jih bomo samo ob primerem četu odgovornosti vseh prizadetih činiteljev, med katerimi ni na poslednjem mestu celokupno prebivalstvo zlasti našega obalnega pasu.

Dvajset slavnih let

Pravkar je minulo dvajset let, kar je bila ustanovljena Komunistična partija Slovenije. V noči med 17. in 18. aprilom leta 1937 so se v samotni kmečki hiši na Čebinovem nad Zagorjem zbrali delegati važnejših partijskih organizacij Slovenije in sklenili, da ustanovijo slovensko KP. Sestanek je torej imel značaj kongresa. Bil je v času velikega vstajenja Komunistične partije Jugoslavije, v času popolne likvidacije škodljivega frakcionaštva v Partiji, v času, ko je bil izvoljen za generalnega sekretarja jugoslovanske KP tovariš Tito.

Komunistična partija Slovenije je bila ustanovljena prav v času močnega nacionalnega zatiranja Slovencev in izredno težkega socialnega položaja delavcev ter kmetov. S svojim javnim manifestom je pokazala ljudstvu pot iz teh razmer.

V nenehnem boju je rasla odpornost, se je širil krog članstva, vedno novi ljudje so stopali v Partijo. V ječah so se kalili kaldi, na trdem političnem delu, v stavkah in uporih je rasla neuklonljiva moč Partije, da je pripravljena dočakala izdajo in kravji ples, ki je začel ravno pred šestnajstimi leti. Ko so v nekaj dneh padle patriotske barikade, na katere so že komunisti pozvali braniti izdano domovino pred fašističnimi hordami, so komunisti šli v drugo obliko boja. Partizansko gibanje je zajelo na poziv Komunistične partije v Slovenijo — vsi pošteni rodoljubni Slovenci so spoznali, da je rešitev le v boju, v neizprosnem obračunu z okupatorjem in domačimi izdajalci — zato so množično šli v upor, v oboroženi boj za svobodo.

Zmagata je bila svetlo plačilo za nesobični in junaški boj. Svetla svoboda je prinesla lepše pogoje življenja. Treba pa je bilo zgrabiti za delo in potegnuti razrušeno in opustošeno deželo iz njenega mrtvila. Gigantska naloga za naše ljudi, enaka pravkar končanemu krvavemu boju. V tem boju ojekleneli ljudje se je niso ustrashili. V nekaj letih je na ruševinah starega zrasel nov svet, naše ljudstvo je skozi vsestransko graditev nadaljeval svojo revolucion. Postavili smo temelje, gradili stavbo življenja, kot ga na zemlji še ni bilo.

Mnogi so z nerazumevanjem gledali na naše napore, mnogi so nas podpirali, drugi tudi sovražili — vsi pa so nas morali občudovati. Kreplko strnjeni okrog svoje Komunistične partije smo domovino obnovili in jo napravili takšno, kakršna je. Komunistična partija je bila gibalna sila graditve — ne samo materialne, marveč in predvsem tudi duhovne preobrazbe naše dežele. Z do slednim uveljavljanjem socialističnih odnosov v naši družbi, z izgrajevanjem pravčnejšega življenja, z utrjevanjem pridobitev naše revolucije, posebno in najprej pa z delavskim samoupravljanjem in družbenim upravljanjem je Komunistična partija popeljala naše ljudstvo na čelo boja za boljše in lepše odnose med ljudmi po vsem svetu.

Pot, ki jo je prehodila Komunistična partija Slovenije, ki se je v procesu zgodovinskega razvoja naše dežele preimenovala v Zvezo komunistov, je polna svetih tradicij in je jamstvo, da bomo tudi v prihodnje uspešno rešili vse naloge, ki jih pred nas postavlja naša socialistična graditev.

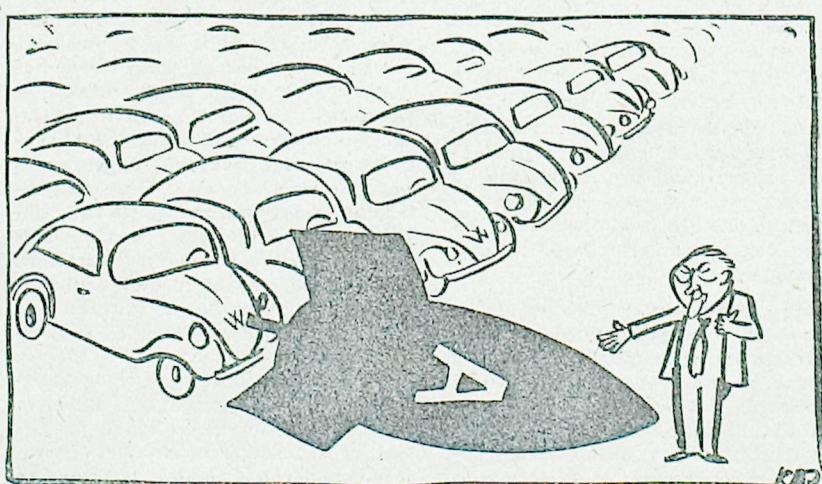

V okviru akcij »Tedna čistoče« so se po vsem našem okraju že začele zbirati skupine prostovoljnih delavcev, ki čistijo ceste, parke, vrtove, dvorišča, komunalne naprave in odstranjujejo ruševine. Med organizatorji prostovoljnega dela je tudi terenska organizacija SZDL IV. nestne četrti v Kopru, ki je pred dnevi zbrala več ko 200 prostovoljnih delavcev za čistilna dela v mestu. Na sliki mladinci in mladinke Dajaškega doma v Kopru pri delu ob obali.

NOVINARJI
RADIA LJUBLJANA V KOPRU
V sredo 17. t. m. sta na sedežu okraja predsednik OLO Koper tov. Albin Duje in sekretar OK ZKS Albert Jakopič-Kajtimir po iniciativi novinarjev Radia Ljubljane, ki so se zanimali za gospodarsko, komunalno, kulturno-prosvetno, politično in manjšinsko problematiko našega okraja. Skupino radijskih novinarjev v spremstvu njihovih koprskih kolegov je vodil direktor matične radijske postaje France Perovšek.

Obisk ljubljanskih novinarjev se je — kakor je tudi bilo predvideno — spremenil v izredno zanimivo delovni sestanek, na katerem so jim okrajni upravni in politični predstavniki na postavljena vprašanja podali izprerna pojasnila o celotni problematiki našega okraja.

NOVI MODEL »VOLKSWAGNA«

s katerim se lahko tudi zleti v zrak...

Spreklod POSVETU

Razprava o našem samoupravljanju v Rimu

Rimski inštitut za družbene vede Antonio Gramsci je organiziral te dni razpravo o družbenem samoupravljanju v Jugoslaviji. Ob koncu razprave so člani predsedstva SZDL Jugoslavije Miha Marinko, Jovan Djordjević in Ašer Deleon odgovarjali na pripombe diskutantov glede delavskega upravljanja, lokalne avtonomije in harmoničnega razvoja celotne socialistične ekonomije. Ob koncu so sklenili, da bodo take diskusijske stanke v prihodnjem pogosteje prirejali.

»Preganjanje čarovnic« v ZDA

Odbor za protiamerško dejavnost ali kakor ga nekateri imenujejo »odbor za preganjanje čarovnic« je v zadnjih tednih spet močno razširil aktivnost. Tako so med drugim obožili 37 članov svetovno znanega ameriškega simfoničnega orkestra, ki ga je svojčas vodil umrli dirigent Toscanini, da so člani KP. Godbeniki niso hoteli odgovarjati na vprašanja o pripadnosti k Komunistični partiji, češ da jim ustava zagotavlja pravice izražanja misli.

Medtem so sodišča na podlagi prijav tega odbora izrekla zaporne in denarne kazni za vrstljudi. Med njimi sta tudi dva novinarja, ki nista hotela dati izjave o pripadnosti partijski organizaciji. V maju pa se bo začel proces proti znanemu ameriškemu književniku Millerju, ki ni hotel povedati, kdo se je pred desetimi leti udeležil sestanka neke komunistom naklonjene organizacije.

Sueško vprašanje znova pred Varnostnim svetom OZN?

V pristojnih londonskih krogih so sporocili, da bodo ZDA, Francija in Velika Britanija še ta teden predložile vprašanje plovbe in nadzorstva nad Suezom Varnostnemu svetu OZN, ki mu ta

PRIPRAVE GOSTINCEV NA NOVO SEZONO

(Nadaljevanje s 1. strani) Krajih pa prenočiš. Tako stanje pa nujno narekuje, kolikor niso možne v doglednem času večje razsiritve, da dosedanje objekte smotrnemu preuredimu, postrežbo pa izboljšamo tudi z raznolikostjo izbiro.

Veliko je bilo govora o delavskem upravljanju, ki v gostinstvu še ni dobilo pravega razmaha. Doslej je le 25 obratov, ki imajo organe družbenega upravljanja. Težave so v glavnem v tem, ker je vrsta podjetij sezonskega značaja, v katerih je družbeno upravljanje težko uveljaviti. Niso pa delegati občnega zabora šli mimo zahteve po uveljavitvi stimulativnega plačnega sistema. Zato bo treba sedanjem plačnem sistem preusmeriti tako, da bo popolnoma ustrezal zahtevam nagajevanja po učinku izbiro.

Ko so razpravljali o finančnih poslovanjih gostinskih podjetij so ugotovili, da v normalnih pogojih gostinstvo ne more imeti izgub, če pa so, so posledica matomarnega ali špekulativnega poslovanja. To se bo pojivalo toliko časa, dokler bo vladala med vodstvi manjših in srednjih podjetij nezainteresiranost za obiskovanje tečajev za strokovno izpopolnitve znanja.

Poročila, razprava in sklepi so pokazali, da stopa gostinstvo koprskega okraja na novo pot. Kasče, da se gostinci zavedajo važnosti svoje stroke za gospodarski razvoj okraja in da bodo znali prebroditi vse težave od kadrov, pa preko izboljšanja poslovanja, obvladanja prometa, pa do zgraditve takšne gostinske mreže, ki bo sposobna zadovoljiti vse naraščajoče potrebe našega področja.

Ureja uredniški odbor. — Glavni urednik Stane Skrabšček. — Odgovorni urednik Rastko Bradašček. — Za tisk odgovarja Franc Ždešar.

mesec predseduje britanski delegat Dixon. V Londonu pripominjajo, da je sueško vprašanje že od prej pred Varnostnim svetom in da ni potrebno nikako glasovanje, da bi ga spet sprejeli na dnevni red. V tej zvezi so poudarili, da bo Velika Britanija vztrajala na mednarodni konvenciji o Sueskem prekopu.

Mollet zagovarja prisotnost francoskih čet v Alžiru

Francoski ministrski predsednik Mollet je na nekem zborovanju v južni Franciji izjavil, da bi prišlo v Alžiru do državljanke vojne, če bi francoske čete zapustile deželo. Po njegovem mnenju bi Alžirci v tem primeru izgnali milijon 200 tisoč Evropejcev. Mollet je tudi zatrdil, da so uporniki proti razpisu svobodnih volitev, ker bi na takšnih volitvah propadli. Glede otožb, da francoske čete v Alžiru izvajajo nasilje, je Mollet izjavil, da so te otožbe iz trte izvite, in da je bilo le nekaj primerov nasilja na tem nemirnem področju.

V Avstriji dva kandidata za predsednika republike

V ponedeljek je potekel rok za predložitev kandidatov za predsedniške volitve v Avstriji, ki bodo 5. maja. Za volitve sta se prijavila samo dva kandidata — podkancler in predsednik. Socialistične stranke dr. Schärf in kandidat Ljudske stranke in Stranke svobode prof. Denk. Po avstrijskem volilnem zakonu mora dobiti predsedniški kandidat pri prvih volitvah absolutno večino glasov. Ker pa sta tokrat le dva kandidata, bo že prvo glasovanje odločalo o novem predsedniku republike.

Hruščev želi izboljšanje odnosov z Jugoslavijo

Prvi sekretar sovjetske Komunistične partije Nikita Hruščev se je udeležil sprejema, ki so ga priredili v Moskvi na čast albanski delegaciji. Hruščev je v svojem nagovoru omenil tudi odnose med Jugoslavijo in Sovjetsko zvezo in zaželel, da bi se ti odnosi izboljšali. Rekel je, da so med Beogradom in Moskvo res določene razlike v glediščih, ki pa jih ni mogoče nenadoma odpraviti, temveč postopno. Dodal pa je, da sta Jugoslavija in Sovjetska zveza v marsičem soglasni in da ni bilo med njima nikoli različnih gledišč glede načel mednarodne koeksistence.

ZUNANJE POLITIČNI KOMENTAR JUGOPRESA

ATOMSKE ZABLODE

Odločen korak v prehodu od klasične na atomsko oziroma termonuklearno strategijo in takтико, je pred kratkim naredila britanska vlada, ko se je odločila drastično zmanjšati število s klasičnim orožjem oboroženih sil in z osnovanjem obrambe dežele z raznimi vrstami termonuklearnega orožja. Pogum neke konservativne vlade, da podvzame radikalne ukrepe na področju nacionalne vojaške politike, je ohrabril politične sile tistih dežel Zapadne Evrope, ki so v odnosu do ZDA in SZ v več ali manj podobnem položaju kot je Velika Britanija. Uradni krogi v Bonnu že odkrito zahtevajo, da bi Zahodnonemška armada dobila atomsko orožje, podobni glasovi pa se slisijo tudi o bodoči francoski vojaški politiki.

Britanska vlada je v svoji »Beli knjigi« razvila celo teorijo o politični in gospodarski prednosti nove vojne doktrine. V Londonu namreč verjamajo, da bo zmanjševanje izdatkov za klasično oborožitev ublažilo njihove gospodarske težave. Tamkajšnji politični in vojaški strategi tudi smatrajo, da bo Velika Britanija lahko zavzela v zapadnih zvezah in paktih toliko bolj neodvisen položaj napram ZDA, kolikor prej bo imela atomsko in vodikovo bombo lastne izdelave in teledirigirane projektile, pa čeprav jih bo nabavljala v Ameriki. Razen tega verjamajo, da bo takšna orientacija Velike Britanije verjetno izboljšala svoj gospo-

arabskega vdora v Jordanijo ter hkrati na vse kriplje zatrjevali, da hoče Nabulsi spraviti deželo pod sovjetsko nadoblast. To razburljivo in za svetovni mir prav malo koristno atmosfero je še potencial in izkoristil tudi Izrael. Izraelska zunanja ministrica Golda Maier je med drugim izjavila, da v primeru kakršnega koli vmešavanja drugih držav v jordanske zadeve tudi Izrael ne bi mogel ostati prekrižanih rok. Take in podobne izjave pa seveda ne morejo prispetati k prizadevanjem OZN in vsega človeštva, da bi uredili razmere na Blížnjem vzhodu.

Jordanska politična kriza se je začela pravzaprav že pred letom dni, ko je moral vodja proangloške Arabske legije Glubb-Paša zapustiti deželo. Oblast so prevzeli predstavniki nacionalnih teženj, v zunanjosti politiki pa je postala Jordanija eden glavnih zagovornikov arabske enotnosti in se je vključila tudi v četverno zvezo z Egiptom, Sirijo in Saudsko Arabijo. Toda Zahodu naklonjene struje niso mirovale in se ob podpori kralja Husaina vedno pogosteje zaletavale v predstavnika nacionalne smeri ministrskega predsednika Nabulsi. Le-ta je moral tudi med sedanjo krizo odstopiti. Njegova ponovna vključitev v vlado (minister za zunanjost zadeve) pomeni seveda delni poraz Zahodne smeri, hkrati pa je tudi dokaz, da človeka, ki uživa široko podporo jordanskega ljudstva, v sedanjem položaju ni moč prezentirati.

Jordansko politično krizo so hoteli oziroma še hočejo nekateri politični krogi na Zahodu izkoristiti za svoje cilje. Zahodni časopisi so bili te dni polni senzacionalnih poročil o nevarnosti

V Trstu so z zadovoljstvom sprejeli vest iz Rima, da so se te dni tam sestali tehniki Italije, Jugoslavije, Grčije in Turčije, ki so se razgovarjali o gradnji avtomobilnega omrežja zgrajeno v petih do šestih letih. Ta mednarodna premetna žila bo tekla od južne Italije preko Rima, Benetk in Trsta na jugoslovansko ozemlje, od Ženeve preko Ljubljane, Zagreba, Beograda in Skoplja do grške meje, preko Soluna in Aten; Turčija pa je predlagala še gradnjo ceste med Istanbulom in Ankaro. V Patrasu bodo lahko avtomobile naložili na posebne ladje in jih preplačali v Brindisi. Ta mednarodna krožna cesta bo velikega gospodarskega kakor tudi turističnega pomena za vse te države.

—o—

V Trstu so z zadovoljstvom sprejeli vest iz Rima, da so se te dni tam sestali tehniki Italije, Jugoslavije, Grčije in Turčije, ki so se razgovarjali o gradnji avto-

Pogled na slovensko vasico Nabrežino na Tržaškem.

je pomagala bolje izkristalizirati odnose sil med bloki in tudi tako imenovana »Atlantska družina« bo po poslužiti Britaniju dosegla na mednarodnem področju nove politične in strateške prednosti.

Te doktrine pa ne moremo sprejeti brez pridržka. Zmanjševanje števila čet in klasično oborožitev res lahko pomeni veliko razbremenitev za gospodarstvo neke dežele, vendar pa le začasno. Ali ne bo preorientacija ene strani ustvarila neobhodno potrebo na drugi strani, da bi le-ta še po isti poti, seveda v kolikor že sedaj ne prednjači pred privimi? Zakšna realna možnost je v bistvu osnova za novo tekmo v oborožitvi, pri čemer bodo gospodarstva določenih dežel zopet izpostavljena težkim obremenitvam, pa tudi križam. Prava pot h gospodarski stabilnosti ne gre torej preko prehoda od klasične na atomsko strategijo in politiko, pač pa preko odklona od vseh vojnih strategij, to je z razloževanjem v svetu.

Upanje Britancev v možnost dosege neodvisnega položaja do ZDA v mednarodnih zavezniških odnosih, v kolikor se odločno usmeri k novi vojaški politiki, se je že prve dni po bermudskih razgovorih pokazalo kot iluzorno. Z nabavljanjem teledirigiranih projektilov iz ZDA bo Britanija verjetno izboljšala svoj gospo-

arabskega vdora v Jordanijo ter hkrati na vse kriplje zatrjevali, da hoče Nabulsi spraviti deželo pod sovjetsko nadoblast. To razburljivo in za svetovni mir prav malo koristno atmosfero je še potencial in izkoristil tudi Izrael. Izraelska zunanja ministrica Golda Maier je med drugim izjavila, da v primeru kakršnega koli vmešavanja drugih držav v jordanske zadeve tudi Izrael ne bi mogel ostati prekrižanih rok. Take in podobne izjave pa seveda ne morejo prispetati k prizadevanjem OZN in vsega človeštva, da bi uredili razmere na Blížnjem vzhodu.

Medtem je nova jordanska vlada že sestavila svoj delovni program. V njem je predvsem poudarila, da bo podpirala politiko »pozitivne neutralnosti«, upiranja imperializmu in zavračanja paktov s tujino. Prav tako bo odklanjala vse načrte, ki niso v skladu z arabskimi koristmi. V kolikor bo vlada zvesta temu programu, bo brez dvoma imela polno podporo večine ljudstva. Naloga OZN pa je, da obsodi vse posege od zunaj, katerih namen je v razpihovanjem notranje krize v deželi iskati dobiček za svoj zep.

Novice s Tržaškega

ceste, ki bo združevala te države ter o ukrepih za izboljšanje prometa.

Domnevajo, da bo to novo cestno omrežje zgrajeno v petih do šestih letih. Ta mednarodna premetna žila bo tekla od južne Italije preko Rima, Benetk in Trsta na jugoslovansko ozemlje, od Ženeve preko Ljubljane, Zagreba, Beograda in Skoplja do grške meje, preko Soluna in Aten; Turčija pa je predlagala še gradnjo ceste med Istanbulom in Ankaro. V Patrasu bodo lahko avtomobile naložili na posebne ladje in jih preplačali v Brindisi. Ta mednarodna krožna cesta bo velikega gospodarskega kakor tudi turističnega pomena za vse te države.

—o—

V četrtek zvečer so se na pobudo sindikata slovenskih šolnikov zbrali predstavniki vseh slovenskih političnih strank ter osrednjih kulturnih organizacij. Razpravljali so o najnajnejših šolskih vprašanjih. Pred nekaj tedni je ta sindikat poslal vladni predstavnikom, poslancem in vidnim osebnostim svojo spomenico in popravke o osnutku zavoda za slovensko šolstvo. Minister za javno šolstvo je obljudil, da bo povabil čimprej predstavnike slovenskih šolnikov, da bi sodelovali pri sestavljanju zakonskega osnutka. To vabilo ni še dospelo, senat pa je odgovoril, da mu zakonski osnutek še ni bil predložen, da pa bo ves material odstopil odgovornim komisijam.

Na sestanku so tudi protestirali proti načrtu oblasti, da bi slovenske srednje šole izpodrinili iz središča mesta v predmestje. Ob koncu so vsi predlagali ustavitev skupnega »odobra za slovenske šole«, ki naj bi stalno proučeval pereča vprašanja in prispeval h krepitvi slovenskega šolstva.

—o—

V petek je bila izredna seja občinskega sveta v Nabrežini, ki je odobril resolucijo za ustanovitev avtonome dežele, katere statut mora vsebovati določila za zaščito Slovencev v duhu londonskega sporazuma in italijanskega ustava, brez kakršnega koli razlikovanja in diskriminacije glede na različni kraj njihovega bivanja (Tržaško, Goriško, Beneško Slovenijo, Kanalsko dolino).

Na seji so tudi poročali o raznih javnih delih v občini in po oblastih odbor, da sklene pogodbo za vzpostavitev nove avtobusne proge, ki bo povezovala Štivan, Devin in Sesljan z Nabrežino in Tempeljem.

OBVESTILO
naročnikom in bralcem »Slovenskega Jadran«

Naslednja številka našega lista bo izšla kot prvomajska v razširjenem obsegu. Naročniki jo bodo prejeli v ponedeljek pred praznikom ali najkasneje v torek, 30. aprila. Zato pa bo za vsakogar nekaj v tej številki, ki bo posvečena predvsem praznovanju našega delavskega praznika. Nenaročniki naj si list pravočasno zagotovijo pri svojem kolportirju.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA

Z OKRAJNEGA POSVETOVANJA SZDL 10. IN 11. APRILA V PORTOROŽU

Poglobljeni socialistični odnosi pomenijo lepše življenje

Zaključno poročilo s posvetovanja — Bogata napotila občinskim in osnovnim organizacijam SZDL — Osnovno za višji življenjski standard našega delovnega človeka: več in bolje prizvajati

Dvodnevno posvetovanje delegatov Socialistične zveze koprskoga okraja, ki je bilo prejšnjo-sredo in četrtek v Portorožu, o katerem smo deloma poročali že v naši prejšnji številki, je rodilo vrsto enotnih stališč in pripomoril osnovnim organizacijam na terenu. Delegati so razpravljali v dveh komisijah v sredo popoldne in v četrtek dopoldne, nakar so se drugega dne posvetovanja ob 10. uri znova sestali na plenarno zasedanje. Tu sta predsednika obeh komisij podala poročili o razpravah in pripomilih komisije za razpravo o komunalnem sistemu in politično-organizacijske komisije.

Tovariš Jože Žižek, ki je vodil razpravo o komunalnem sistemu, je plenumu nanihal pestro vsebino iz

Agilni organizator posvetovanja, sekretar Okrajnega odbora SZDL Koper Ivan Mavšar s predsednikom hrpeljske občine Antonom Ovcaričem v bifeju — pred začetkom zaključnega plenarnega zasedanja.

ŠOLSKA REFORMA ZARADI BOLJŠEGA IZOBRAŽEVANJA MLADINE

Po podanih poročilih je nato na plenarnem zasedanju prvi povzel besedo predsednik Okrajnega odbora SZDL tovarš Albert Jakopič-Kajtimir, ki je med drugim dejal:

»Razprava je pokazala, da obstajajo sile, ki skušajo ovirati naše težnje pri izvajjanju predvidene šolske reforme. Vsa razprava pa je pokazala enotno stališče za prehod k višjemu tipu naše osnovne šole. Nekdo je v razpravi dobro pojasnil, kako so bivše italijanske oblasti v teh slovenskih krajih forisale sistem enorazrednih ljudskih šol s povsem določenim namenom, da bi onemogočile izobraževanje slovenskega ljudstva. Znano pa je, da je neuke ljudi laže obvlado-

vati. Prav iz istih razlogov tudi danes nekaterim ostankom reakcionarnih sil ni povšeči naša šolska reforma. Mi pa se bomo borili, da jo bomo kar najbolje izvedli, ker le na ta način lahko omogočimo naši mladini kvalitetnejši pouk in ji otvarjamo možnosti, da se bo lahko še naprej šola. Dejansko je poglaviti vzrok za današnje pomanjkanje kadrov na Primorskem prav v razbitti enorazredni šolski mreži, ki izvira iz preteklosti.«

Usoda delovnih ljudi je odvisna od njih samih

»Pred nami je Kongres delavskih svetov Jugoslavije. Bogata razprava današnjega posvetovanja, zlasti razprava o komunalnem sistemu, bo lahko v dobreri meri služila našim delegatom, ki bodo sodelovali na kongresu v Beogradu. Izvoljeni delegati naj ne bi na tem kongresu nastopali na osnovi ozkih podjetniških stališč, njihovo razpravo mora voditi osnovna misel: da bomo živeli toliko bolje, da bomo dvignili standard delovnemu človeku in da bomo rešili vse pereče probleme samo — če bomo več in bolje proizvajali. Da bi pa več proizvajali, je treba dati posebnega poudarka pravilnemu načrtevanju po učinku v naših gospodarskih organizacijah. To je vprašanje, ki ga je treba pozvezati z vsemi problemi podjetja in življenjem našega delovnega človeka. Če bomo šli s takšnimi principi v naše delovne kolektive, ko bodo volili deležne za Kongres delavskih svetov, moramo istočasno pokazati našim delovnim ljudem, kako je njihova usoda odvisna od njih samih.«

Razen tega je treba ljudem povedati, da se lahko deli samo

toliko, kolikor imamo. Če bomo več napravili, bomo lahko več delili. Tudi to miselnost je treba poudarjati, ko bomo vodili deležne za zvezni Kongres delavskih svetov in ko bomo volili naše nove delavske svete in upravne odbore.«

Tovariš Kajtimir je v nadaljevanju poudaril, da lahko današnje posvetovanje SZDL v mnogočem pripomore dobri izvedbi naših novih delavskih svetov in upravnih odborov. Vanje morajo priti tisti delavci, ki so se z zavestjo borili za napredne principe, tisti delavci, ki so predvsem v proizvodnji pokazali, da so vredni tega zaupanja. Če bomo imeli v naših delavskih svetih in upravnih odborih ljudi, ki bodo zavestno hoteli samo naprej, ki se bodo trudili, da povečajo in pocenijo proizvodnjo, potem jim bo v tem sledil ves kolektiv. Tudi v narodnosvobodilni borbi je bilo tako: kakršen je bil komandan, takšna je bila enota. Ta subjektivni faktor je tudi danes v naši proizvodnji izredno pomemben.

Letos bomo volili zbole proizvajalcev po naših občinah in v okraju. Tudi na tem področju

Na okrajnem posvetovanju SZDL v Portorožu minuli teden je bilo med odmori videti tudi take prizore: gospodarstveniki so se zbrali in okoli mize razpravljaljajo — nič manj kot o dvaintridesetih milijonih.

Zvezni kongres delavskih svetov, vse troje bo brez dvoma pomenilo ogromen korak naprej v našem gospodarstvu, v dviganju standarda našemu delovnemu človeku in v utrjevanju naše socialistične družbene ureditve sploh.

Imamo zaupanje v demokratične sile Italije

Tovariš Nerino Gobbo-Gino, podpredsednik Unije italijanske narodne manjšine v Jugoslaviji, se je na plenarnem zasedanju delegatov Socialistične zveze pričkal v besedi in povedal naslednje misli:

»Vzporedno z razvojem socialističnih elementov in izgradnje socializma so bili pri nas ustvarjeni pogoji za enakopraven položaj italijanske narodne manjšine v Jugoslaviji. Ta manjšina ima dejansko enakopraven položaj.«

Italijanska narodna manjšina pri nas ima svoje šole, ki so z zakonom postavljene na enakopravni osnovi. Nadalje ima italijanska manjšina tudi svoje kulturne organizacije, svojo čvrsto politično organizacijo, Italijansko unijo za Reko in Istro. Naša italijanska manjšina ima svoje predstavnike v ljudskih odborih, delavskih svetih, ima svoje ljudske poslanke, skratka, člani italijanske narodne manjšine so delujejo v celotnem upravljanju naše države. O samem delu italijanske manjšine bomo bolj podrobno poročali na prihodnji konferenci SZDL, saj je Italijanska unija sestavni del Socialistične zveze.

Spričo ugotovitve o popolni enakopravnosti italijanske na-

rodne manjšine v Jugoslaviji nas mora seveda zanimati tudi vprašanje enakopravnosti slovenskih ljudi v Trstu. Tamkaj pričavaljajo osnutek Zakona, ki naj bi predstavljal nov udarec slovenski narodnosti manjšini v Italiji. Pripravljal se namreč zakon, na osnovi katerega naj bi se ustanovila posebna komisija, ki bi določala, ali ima ali nima otrok pravice, da se v Trstu vpiše v slovensko šolo. Ta zakon naj bi imel tudi člen »šolah in tečajih« v slovenskem jeziku. To pomeni, da osnutek tega zakona ne določa pravnega položaja šoli, ampak odpira pot, da se lahko slovenski otroci uče tudi v tečajih in da se potem takem slovenska šola smatra kot dodatek k italijanski šoli. Nadalje govori osnutek omenjenega zakona tudi o učenju italijanskega jezika v šoli. Država naj bi zbrala poseben kader učiteljev, ki bodo morali biti vpisani v posebnem registru pri Ministrstvu za prosveto za poučevanje italijanskega jezika na slovenskih šolah. Ni treba imeti mikroskopa, da bi videli, kako je ta osnutek zakona tendenciozen in kakšen udarec naj bi zakon predstavljal slovenskim šolam.

Naše politične organizacije, naša vlada in vsi težimo za tem, da bi ustvarili sosedno Italijo prijateljske odnose. Zavedamo se

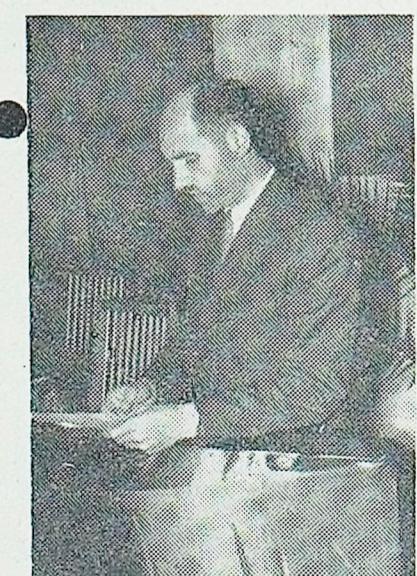
tudi, da imamo v Italiji določene demokratične sile, ki prav tako žele z nami dobre odnose. Toda osnutek zakona ne govori v prid temu prijateljstvu in ne dela usluge demokratičnim silam v sami Italiji, posebno ne v Trstu. Mi, predstavniki italijanske narodnosti manjšine v Jugoslaviji, ne moremo iti mimo tega, da ne bi povedali svojega mnenja, da se s tem ne strinjam. Italijanska narodnostna manjšina v Jugoslaviji je nedavno tega imela tudi poseben sestanek, kjer smo sprejeli sklep, da bomo z vso svojo moralno in politično močjo, ki jo ima italijanska narodna manjšina v Jugoslaviji, posredovali to naše mnenje določenim parlamentarnim skupinam strank, od katerih pričakujemo, da bodo po naših informacijah protestirale proti sprejetju takšnega zakona, naperjenega proti slovenski manjšini v Trstu.

Sicer pa ne gre samo za ta osnutek zakona, ki v tem primeru zajema področje šolstva, dejansko gre tudi za vse ostale odnose, ki naj jih ima dejela — ki se naziva demokratično, do določene narodnosti manjšine. Slovenska narodnostna manjšina v Trstu, ki je svoj obstoj podfašistično Italijo najdraže plačala, mora v današnjem sodobnem svetu najti pravilen način reševanja svojega manjšinskega vprašanja. Vedeti je treba tudi tole: od odnosa do narodne manjšine v določeni državi je odvisno, koliko ona predstavlja kot faktor za zblíževanje med narodi. Mi verjamemo, da so v Italiji demokratične sile zatirela fašizem in ga tudi premagale. V te sile imamo zaupanje. Želel bi, da bi te sile tudi v tem primeru pokazale, da so sposobne zatreći tamkaj tudi ostanke fašizma.

Fašistična Italija je sistematično vodila na tržaškem področju denacionalizacijo slovenskega življa. V današnjem času moramo biti ob ponovnih poskusih takšnih pojmov občutljivi. Kot člani Socialistične zveze moramo v takšnih primerih biti zelo občutljivi, saj mi, ki smo v avantgardi izgradnje socialismu, dajemo narodnostnim manjšinam v Jugoslaviji vzorno enakopravnost, zato pa lahko z vso pravico to zahtevamo tudi od drugih narodov.«

V dvorani hotela Palace v Portorožu drugi dan posvetovanja (11. t.m.) delegati SZDL koprskoga okraja postavljajo izvajanja tovarša Nerina Gobba-Gina

Tovariš dr. Svetozar Polič, predsednik Okrožnega gospodarskega sodišča v Kopru, bere pozdravno brzjavko s posvetovanja predsedniku republike Josipu Brozu-Titu

kako upravljamo

Povečana odgovornost delavskih svetov

Tovariš Tone Šturm, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta, je v svoji razpravi na nedavnem okrajnjem posvetovanju SZ DL utemeljil pomembnost letošnjih volitev novih delavskih svetov predvsem z dosežkom, po katerem bodo sprememb letošnjega družbenega plana prepuščale našim podjetjem več materialnih sredstev kot do sedaj. To bo zahtevalo, da bodo naši delavski sveti z veliko večjim čutom odgovornosti razpolagali s temi povečanimi sredstvi, pri čemer se morajo zavedati, da ta sredstva

Tovariš Tone Šturm, predsednik Okrajnega sindikalnega sveta, razpravlja o problemih delavskega samoupravljanja.

niso namenjena samo za plače in za podjetje, temveč za reševanje splošnih družbenih in komunalnih problemov, ki jih bodo morali reševati naši delavski sveti skupaj z našimi občinami. To nam narekuje še posebno skrb, kakšne tovariše bomo letos izvolili v delavske svete.

V pripravah za volitve v delavske svete bo predvsem važno, da v razpravah po sindikalnih organizacijah, mladinskih kolektivih in osnovnih organizacijah ZKS po podjetjih napravijo temeljito analizo gospodarjenja v lanskem letu. Smisel te analize naj bo v tem, kakšna je bila v podjetju storilnost, nagrajevanje po učinku dela, skrb za varnost pri delu itd., da ne gorovimo o štednji, o borbi za znižanje cen in o delovnih disciplini.

Naši delovni kolektivi včasih ne razumejo navodil Zakona o delavskem samoupravljanju. Nekateri trdijo, da je treba vsako leto izmenjati dve tretjini članov delavskega sveta in da mora biti najmanj dve tretjini članov iz vrst neposrednih proizvajalcev. To ni točno. To velja samo za upravni odbor. Dobri člani delavskega sveta lahko ostanejo člani daljšo dobo in jih ni treba menjati. Tudi socialni sestav — seveda je primerno, da sestavlja delavski svet čimveč tovarišev iz proizvodnje — ni bistveno vprašanje pri volitvah v delavske svete. Važno je le to, da so kandidati strokovno razgledani in da pravilno gledajo na naš socialistični razvoj. Drugo pa je vprašanje upravnega odbora, kjer pa je dejansko treba vsako leto izmenjati dve tretjini članov in kjer jih dejansko mora biti dve tretjini iz vrst neposrednih proizvajalcev-delavcev.

Tovariš Tone Šturm je pokazal v svoji nadaljnji razpravi na posebno važnost kongresa delavskih svetov Jugoslavije s tehtno razlagom, v kateri je omenil, kaj vse naše zvezno politično in državno vodstvo od tega kongresa pričakuje. Prav zaradi tega važnega kongresa je odložen sprejem nekaterih pomembnih zakonov (Zakon o delavskem samoupravljanju, Zakon o delovnih odnosih, Zakon o gospodarskih

zdravjenjih in zbornicah itd.), kajti želi se, naj bi kongres delavskih svetov Jugoslavije izrazil svoje mnenje o teh zakonih, preden bodo izdani.

Tovariš Šturm je poudaril, naj bi se priprave na kongres povezale z volitvami v delavske svete Razen splošno politično organizacijskih nalog s tem v zvezi je opozoril še na določene konkretno nujnosti:

Po kolektivih, potem pa na okrajnih konferencah je treba razmisljiti o vseh tistih ovirah, ki so se doslej pojavljale v praksi delavskega samoupravljanja in ki so zavirale uspenejši razvoj delavskega samoupravljanja sploh. En izmed takšnih temeljnih nerazčlenjenih vprašanj je na primer razmerje med podjetjem in komuno ter obratno. Dalje se postavlja vprašanje vertikalne povezave delavskih svetov, seveda pa tudi horizontalne povezave. Obstajata dve mnenji: da bi delavske svete povezali vertikalno preko občinskih in okrajnih zborov proizvajalcev, drugi pa zastopajo mnenje, naj bi šla ta povezava preko gospodarskih združenj navzgor. Postavlja se tudi vprašanje kompetenc teh združenj ter potreba teh združenj sploh. Tudi na to bo moral kongres odgovoriti.

Je še dokaj nerešenih problemov v naših zakonskih predpisih za posamezne panoge gospodarstva. V pomorstvu se na primer postavlja vprašanje, kako uvesti tamkaj delavsko samoupravljanje, ko vemo, da je v pomorstvu ladja edino proizvodno sredstvo. Dalje, kako v trgovini in gostinskih obratih organizirati delavsko samoupravljanje. Glede na to se ni jasno, če ne bi bilo tamkaj bolj ustrezeno družbeno upravljanje. Prav tako niso še razčlenena vprašanja v zvezi z družbenim upravljanjem v zadružništvu. Če hočemo torej, da bo kongres uspešno odgovoril še na mnogih druga takšna vprašanja, moramo oborožiti naše delegate s konkretno argumentacijo.

Ko je tovarš Šturm podrobno razložil tudi tehnično stran v zvezi z volitvami delegatov za kongres delavskih svetov, je pošudaril, da bodo vsa pričakovana v zvezi s Kongresom izpolnjena samo tedaj, če bomo storili vse, da izvolimo najbolj ustreznne tovariše za delegate na kongres.

Velik korak k uređitvi mesta

V Kopru je poseben problem neurjena kanalizacija. Od 16.200 metrov njenega omrežja je samo 4.309 m betonskih cevi, vsa ostala kanalizacija pa je obzidana in pokritá s kamenitimi ploščami ali celo z deskami. Na mnogih krajinah so plošče popokane in podrte. Približno tretjina stanovanjskih in poslovnih prostorov je brez odtočnih kanalov in stranišč. Zato koristniki teh zgradb mečejo vse smeti in odpadke v jaše ali v razne odprtine javne kanalizacije, kar povzroča stalne zamašitve in poplave ob večjih nalinjih.

Celotno omrežje koprske kanalizacije še ni bilo generalno počiščeno, tudi zato ne, ker za ta dela vedno primanjkujejo denarni sredstva. Skoraj neverjetno je, da pri takem stanju že niso izbruhmile kakšne epidemije kužnih bolezni.

Kaže pa, da bodo vprašanje kanalizacije že v kratkem začeli uspešne reševati. Zavod komunalne dejavnosti v Kopru se je odločil do 15. maja počistiti vse kanale. To pa mu bo uspelo le s pomočjo sodelovanja prebivalcev in podjetij. Poseben odbor, ki bo skrbel za čim boljšo izvedbo vseh akcij v okviru »Tedna čistoče«,

Ing. Peter Aljančič, direktor Zavoda za planiranje pri OLO Koper, obvešča deležne posvetovanja SZDL o novih instrumentih delitve dohodka v naših podjetjih

je že povabil množične organizacije in podjetja, da so s protestovljnim delom začeli odstranjevati vso navlako, ki ovira ureditev komunalnih naprav, predvsem kanalizacije.

Ko bo le-ta očiščena, bo strogo prepovedano odlagati smeti in odpadke v kanalizacijske naprave. Priporočati je prebivalcem, da si nabavijo primerne večje ali manjše posode oziroma košarice za odlaganje smeti, ki bi jih smetarji v določenem času odvajali na posebna smetišča izven mesta.

PRED KONGRESOM DELAVSKIH SVETOV JUGOSLAVIJE

Razvoj delavskega samoupravljanja

(Nadaljevanje)

Z izvajanjem osnovnega zakona o državnih gospodarskih podjetjih je prišlo do polnega izraza administrativno upravljanje gospodarstva in oblike državne lastnine nad proizvodnimi sredstvi. Hitri razvoj gospodarstva in krepitev državnega sektorja gospodarstva sta zahtevala nadaljnje razvijanje organizacije državne uprave na področju gospodarstva tako, da bi bila sposobna upravljati z večjim številom gospodarskih podjetij. Zato je sredi leta 1947 prišlo do reorganizacije državnega gospodarskega aparata s tem, da so prenesli nekatere gospodarske funkcije na nižje državne organe. Takrat so bile ustavnovljene generalne in glavne direkcije.

Generalne in glavne direkcije so bile ustavnovljene zaradi uspešnejšega vodenja podjetij posameznih gospodarskih strok. Bile so neposredni administrativno-operativni organ ministrstva za upravljanje s podjetji in istočasno višja oblika združevanja podjetij. Generalne in glavne direkcije pa so imele razen operativnih tudi planske in koordinacijske funkcije. Njihova naloga ni bilo samo operativno obdelovanje osnovnih planov in njihova razdelitev na posamezna podjetja ter nadzor nad izvršitvijo teh planov, marveč so imele široko pooblastilo pri razmeščanju osnovnih sredstev, pri podelitev obratnih sredstev, sklepanju do-

govorov o nabavi surovin odnosno dogovorov o prodaji izdelkov.

S to reorganizacijo je del podjetij prešel iz pristojnosti zveznih v pristojnost republiških organov odnosno v pristojnost ljudskih odborov.

V začetku leta 1950 je bila izvršena tretja reorganizacija državne uprave na področju gospodarstva, ki je že nakazovala smer k decentralizaciji in demokratizaciji upravljanja v gospodarstvu. S to reorganizacijo je bilo ukinjenih več zveznih ministrstev za posle gospodarskega značaja, osnovani pa so bili zvezni sveti in generalne direkcije vlade FLRJ. Medtem ko so prejšnja ministrstva operativno upravljala gospodarstvo, do tedaj sveti obdržijo v glavnem samo regulativne funkcije in splošno vskrivljevanje dejavnosti sorodnih grup

gospodarstva ali tistih, ki so med seboj tesno povezane. Skoraj vsa podjetja, ki so bila pod upravo zveznih organov so prešla pod upravo republiških, mnoga pa iz pristojnosti republiških organov v pristojnost ljudskih odborov. Sistem administrativnega upravljanja v gospodarstvu je odigral pozitivno vlogo v njegovem razvoju in v družbeno političnih odnosih. Ta sistem je omogočil, da se obnovi med vojno uničeno gospodarstvo, da se osnovne sile in sredstva usmerijo v industrijalizacijo in elektrifikacijo in da se zgradi materialna osnova za nadaljnji gospodarski, socialni in kulturni razvoj ter za obrambo nacionalne neodvisnosti.

Gibanje indeksa industrijske proizvodnje v tem obdobju kažejo naslednji podatki (1939 = 100):

	1939	1946	1947	1948	1949	1950
Industrija skupaj	100	79	121	150	167	172
Sredstva dela	100	121	241	352	462	510
Materijal za reprodukcijo	100	76	113	138	154	160
Potrošno blago	100	84	130	165	171	165

O tem je pokojni Boris Kidrič leta 1951 dejal: »Danes je treba ugotoviti, da je bil stari način gospodarjenja kljub temu, da je bilo v njem več nepotrebnih napak in posameznih prepozno ukinjenih administrativnih metod, v celoti nujen, če smo hoteli na eni strani ekonomsko zrušiti privatni kapitalizem, na drugi strani pa dvigniti materialne proizvodne sile na stopnjo, ki je nujno potrebna za resnično so-

cialistično izgradnjo dežele. Prav dejstvo, da je administrativni sistem našega gospodarjenja — v celoti vzeto — svojo vlogo z uspehom odigral, nam danes omogoča, da preidemo na novi planski in finančni sistem, ki že predstavlja čvrsto materialno osovo ne samo delavskim svetom, pač pa tudi celotnemu nadaljnemu razvoju socialistične demokracije.«

(Nadaljevanje prihodnjih

Pomorski promet Kopra v prvem četrtletju 1957

Leto 1957 je za koprsko pristanišče kar dobro začelo, saj imamo v mesecu januarju 1967 ton tovora, v februarju 1378 ton in v marcu 2657 ton izkrcanega in vkrcalega blaga, kar predstavlja mesečni rekord vsa leta po priključitvi Slov. Primorja k Jugoslaviji. Skupno je bilo v prvem četrtletju 1957 izkrcanega in vkrcalega blaga 6002 toni, kar je nekaj več kot dvakrat toliko, kot je znašal tovorni promet v koprskem pristanišču v istem razdobju lanskega leta, ki je bil samo 2535 ton, torej manj kot leto samo v mesecu marcu. V letu 1956 so bile tonaže izkrcanega in vkrcalega blaga v januarju 1182 ton, v februarju 545 ton in marcu 808 ton. Iz tega vidimo, da je tovorni promet v letošnjem mesecu nekaj več kot trikrat večji kot v istem mesecu lanskega leta. Posebej je še treba poudariti, da smo leto izvozili preko koprskega pristanišča 580 ton sečoveljskega premoga v italijansko mesto Benetke in Manfredonijo. Vse kaže, da se bo ta izvoz premoga nadaljeval, saj so pred drugo svetovno vojno uporabljali sečoveljski premog v Italiji, kjer je večina peči urejena za kurjenje v visokokaloričnim premogom, ki ima velik odstotek zvepla. Ne smemo tudi pozabiti, da je v našem interesu, da čim več izvozimo našemu sosedu omanj Jadranu, s katerim imamo posebno zadnja leta veliko izmenjavo blaga. Pri tem je bolje, če se poslužujemo pomorskega prevoza, ki je znatno cenejši od kamionskega in železniškega.

V potniškem prometu je tudividen znaten napredok v primerjavi z lanskim letom. Skupno število prispelej in odpotovalih potnikov v letošnjih prvih treh mesecih znaša 34.507 proti istemu razdobju v lanskem letu, ko je bilo samo 25.833 potnikov. Po mesecih je število potnikov naslednje: leto (lani) v januarju 10.256 (9.193), v februarju 11.183 (5.802) in v marcu 13.068 (10.838) potnikov. Glede na to, da so to meseci, ko še ni turistične sezone, lahko pričakujemo v nadaljnjih mesecih znaten porast potniškega prometa, posebno če bomo imeli malo več sreće v turistični sezoni kot lansko leto.

Na koncu še poglejmo število ladij, ki so prispele v Koper. V letošnjem (lanskem) januarju je prispele 174 (175) ladij, v februarju 155 (127) in v marcu 196 (171) ladij. Tonaže teh ladij je v prvem tromesečju letos približno enaka tonaži ladij v lanskem letu, in sicer 65.051 BRT proti 65.512 NRT lani. To nam pove, da so letos ladje s skoraj enako tonožo pripeljevale dvakrat več tovora kot lani in prevozile okoli tretjino potnikov več. Iz teh nekaj podatkov vidimo, da promet počasi, vendar stalno narašča, in da je nujna čimprejšnje uredeitev

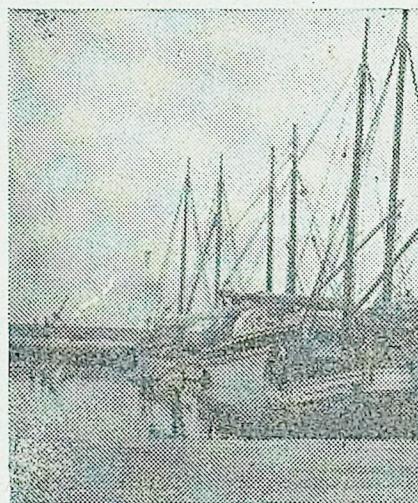
obstoječega pristanišča v Kopru ter zgraditev vsaj 100 metrov dolge operativne obale, kjer bi lahko pristajale tudi večje ladje. S tem bi bila dana Kopru možnost, da se poveča pomorski promet, saj bo lahko tako pristanišče služilo ne samo lokalnim potrebam, ampak tudi širšemu zaledju.

M. G.

NAŠE LADJE V TUJIH VODAH Srečanje „POHORJA“ in „ROGA“ v Sueškem prekopu

Po očiščenem Sueškem prekopu bosta prvi slovenski ladji pluli okoli 20. aprila. Parna ladja »Pohorje« (7307 BRT in 10.100 ton nosilnosti), last »Splošne plovbe«, iz Pirana, bo plula skozi Suez iz Rečevega morja. Namenjena je iz pristanišč Severne Kitajske v Poljske luke. Ladja »Roga« pa bo plula v obratni smeri iz pristanišča Latatske skozi prekop v luku Severne Kitajske. Tako bosta največji ladji podjetja »Splošna plovba« obenem tudi prvi slovenski ladji, ki bosta prepluli Sueški prekop odkar je bil ta očiščen potopljenih ladij. Ladja »Dinara«, last »Jugoslovanske linijske plovbe« iz Reke, je bila ves čas voj-

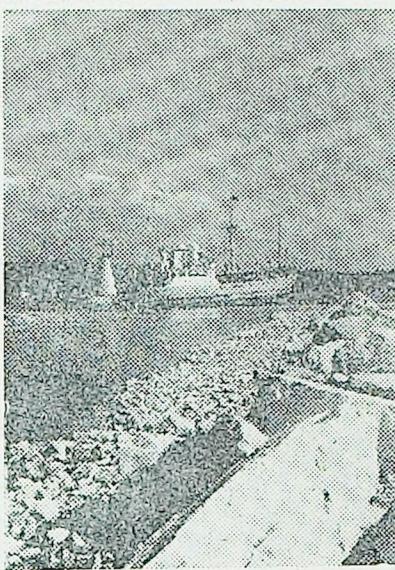
Reško pristanišče dobi v kratkem iz Madžarske novi plavajoči žerjav z nosilnostjo 100 ton. Za »Velim Jožem« bo to največji plavajoči žerjav v Jugoslaviji. Novi žerjav bodo z vlačilem privlekli po Donavi skozi Crno in Egejsko morje na Jadran v reško luko.

Skorajda že vsakdanja slika v koprskem pristanišču: kar po tri ladje hkrati izkrcavajo ali nakladajo blago.

nih operacij in do očiščenja prekopa blokirana v prekopu. Po obnovitvi plovbe je bila prva jugoslovanska ladja, ki je preplula prekop, »Avala« iz Reke.

M. G.

Motorna tovorna ladja »Gorenjska« Splošne plovbe v popravilu v Piranski ladjedelnici

TEDEN DNI PO Jugoslaviji

JUGOSLOVANSKA PROIZVODNJA BARVNIIH KOVIN JE DVAKRAT VEČJA KOT JE BILA PRED VOJNO. V primerjavi z letom 1955 se je lani povečala za 12 %. Borski rudniki je dal 1.750.000 ton bakrene rude, v desetih rudniških svincih in cinku pa so lani dobili nad 85.000 ton rude več kot leta 1955. Največ izdelkov barvnih kovin smo prodali v Zahodno Evropo, na Bližnji vzhod, v Ameriko, Kitajsko, Indijo, Burmo in Brazilijo. Vrednost izvoza je lani znašala nad 16 milijard dinarjev.

PRIPRAVLJA SE USTANOVITEV KMETIJSKE BANKE. Njen namen je združitev sedanega

razcepljenega kreditiranja združenih in kmetijskih organizacij in združitev kmetijstvu namenjenih sredstev, da jih bolj smotno mobilizira in olajša njihovo izkoristitev v tistih panogah kmetijstva, katerim nudimo potrebne pogoje. Kmetijska banka bi zagotovila tudi enotno kreditiranje in finansiranje kmetijstva na podlagi poslovnih odnosov.

Zvezni izvršni svet je določil NAJVVIŠO CENO PETROLEJA V VISINI 115 DIN KILOGRAM, franko rafinerija. Cene v prodaji na debelo in na drobno se bodo oblikovali kalkulativno na temelju nabavne cene, stroškov prevoza in stroškov prometa. Do sedaj je bila najvišja cena za petrolej v prodaji na drobno v višini 130 din.

JUGOSLOVANSKI DAN NA MEDNARODNEM VELESEJMU V MILANU BO TRIINDVATSETEGA APRILA. Udeležil se ga bo tudi zvezni državni sekretar za blagovni promet dr. Marijan Brečelj. Na milanskem velesemu razstavljajo jugoslovanska podjetja strojev, lesne, kmetijske, valjane in kemični proizvode, konserve idr.

TRBOVELJSKI IN HRASTNIŠKI RUDARJI SO V PRVIH TREH MESECIH NAKOPALI 247.000 TON PRVOVRSTNEGA PREMOGA. To je dobrih 15 % več, kot je določil proizvodni načrt. Samo ob nedeljah so nakopali skoraj 7,5 % celotne proizvodnje.

DVE STO MILIJONOV DINARJEV BODO LETOS UPORABLILI ZA NAPREDEK GRADBENIŠTVA. Po tem programu bodo največji del sredstev iz tega sklada porabilo za pospeševanje proizvodnje gradbenega materiala, elementov in konstrukcij. Okrog 40 milijonov dinarjev je namenjen standardizaciji in tipizaciji gradbene proizvodnje.

Zbral M. G.

VSE OKROG morja

V Piranski ladjedelnici so pred dnevi končali s popravilom ladje »Bakar«, ki ima 344 BRT in je bila zgrajena v Angliji leta 1931. Ladja je last »Jadranske linjske plovbe« in jo prebivalci naše obale poznajo, ker je že večkrat vozila na progi Koper-Zadar. V mesecu aprilu sta prispele v »Remontno ladjedelnico Splošne plovbe« v Piran ladji »Kornat« (5285 BRT in 8308 ton nosilnosti) in »Gorenjska« (892 BRT in 1312 ton nosilnosti) na popravilo. Večja popravila so predvidena na »Gorenjski«.

—O—

Motorna jadrnica »Burja« bo tudi letos vozila na krožna potovanja po Jadranu z domačimi in tujimi turisti na krovu. Zato jo sedaj v Piranski ladjedelnici urejujejo, čistijo in pleskajo. Poleg tega pa so na krovu dogradili poleg sedanjega salona še en manjši salon. »Burja« lahko prepelje 24 potnikov v kabina z dvema in štirimi posteljami. Posadka šteje 10 mož. Zanimanje za ta potovanja je zelo veliko, saj je deset desetdnevnih krožnih potovanj že rezerviranih za turiste iz Švedske.

—O—

Motorni čoln »Lubnik«, ki ga je »Splošna plovba« namenila za vzdrževanje rednih prog ob slovenski morski obali med našimi obmorskimi mesti, je tudi na popravilu v Piranu. Izmenjali so mu motor in dobiček pa tudi sprednji del nadgradnje bodo preuredili, da bo ladja dobila lepo obliko in bo bolje služila svojemu namenu.

—O—

Zgradili bodo spomenik na glavi lukobrana v Kopru. Spomenik bo namenjen spominu padlih borcev v NOV. Tako bomo v Kopru dobili edinstven spomenik, ki bo imel pomorski značaj in bo namenjen vsem tistim padlim tovarišem, ki so dali svoje življenje za svobodo naših obmorskih krajev in našega morja.

—O—

Na velik sesalni bager montirajo s pomočjo angleških strokovnjakov stroje, ki so prispele iz Anglije. Še ta mesec mora biti montaža zaključena. Po dovršitvi montaže bo lahko bager začel poskusno obratovati. Kapaciteta tega največjega sesalnega bagra na Jadranu bo 600 m³ mešanice vode in materiala iz morskega dna. Plovni objekt, ki so ga zgradili v Piranski ladjedelnici, je dolg 27 metrov, širok 8 in visok 2 metra.

Zbral M. G.

PLOVBA NAŠIH LADIJ

S/S »BIHAČ« je 10. aprila odplula iz pristanišča Baltimore (ZDA) s tovoram za Jugoslavijo in bo prispele na Reko predvidoma 3. maja.

M/S »GORENSKA« je v popravilu v Piranski ladjedelnici. S/S »GORICA« je 7. aprila zapustila pristanišče Moji na Japonskem in plove s tovoram za Sredozemlje.

S/S »KORNAT« je v manjšem popravilu v Piranski ladjedelnici.

S/S »LJUBLJANA« je 14. aprila prispele v pristanišče Ploče, kjer naklada boksi za Rotterdam. Iz Ploče odpluje predvidoma 21. aprila.

M/S »MARTIN KRPAN« je 14. aprila prispele na Reko. Po iztovorjenju odpluje v Trst, kjer bo naložil blago za Massawo.

S/S »NERETVA« je 12. aprila odplula iz Billinghama za Casablanco, kamor prispe predvidoma jutri, 20. aprila.

S/S »POHORJE« je 14. aprila odplula iz Adene za Stettin.

S/S »ROG« odpluje danes, 19. aprila, iz sirijskega pristanišča Lattakia s tovoram za Kitajsko.

S/S »ZELENGORA« je 16. aprila prispele v pristanišče Albany v ZDA, kjer natovarja žito za Jugoslavijo.

produkcijskega materiala. Te devize prodajajo banke vsake tri mesece in to posameznim podjetjem po krogilih, to je, podjetja so razdeljena po strokah. Vsekatkor bi licitiranje tečajev navzgor na teh sestankih tako kot na rednih pomenilo nevarnost za naše gospodarstvo in bi ogrožalo njegovo stabilizacijo.

Vendar pa doslej do tega ni prišlo in se licitanti vedno prej sporazumejo za razdelitev razpoložljivih deviz po obračunskih tečajih. Ta je nekaj več kot dvakrat višji kot uradni tečaj. Ker poteka prodaja namembnih deviz tako že nad dve leti, je to zelo pomembno za stabilizacijo gospodarstva, ker zlasti omogoča podjetjem trdnješke in realnejše kalkulacije.

Ugodnejši razvoj zunanje trgovine daje upanje, da se bo stanje na deviznem tržišču še dalje in trajne boljšalo. Predvsem postaja vedno bolj realno pričakovanje, da bo kmalu dovolj deviz in da jih bodo lahko zlasti proizvodna podjetja, ki potrebujejo surovine in reproduksijski material, kupovala glede na potrebe in ne sproti na krogih in v kolonih, ki jim bodo pripadle po razdelitvi. S tem bi si zagotovile nepretrgan proizvodni proces, kar bo nov prispevek k stabilizaciji. Glede na dosedanji razvoj zunanje trgovine tako upanje ni neutemeljeno.

—dt—

Potniška ladja »Bakar« za malo obalno plovbo je bila v popravilu v Piranski ladjedelnici. Pred burjo, ki je minuli teden brila ob naši obali, se je zatekla v piransko pristanišče, kjer jo kaže naša slika.

Ko govorimo o deviznem tržišču pri nas, mislimo na prodajo in nakup deviz na naših deviznih obračunskih mestih. Vemo, da se na teh mestih, konkretno v Ljubljani pri centrali Narodne banke, vrste tedensko po dravrat tako imenovani redni sestanki, na katerih so naprodaj oziroma v nakup proste in razpoložljivih devize. Razen teh pa so občasno, praviloma na vsake tri mesece, posebni sestanki, na katerih so naprodaj devize, namenjene za uvoz surovin in reproduksijskega materiala, v zadnjem času pa še blaga za široko potrošnjo.

Ce zasledujemo gibanje na rednih ali posebnih sestankih deviznih obračunskih mest, lahko ugotovimo, da so veren odraz našega gospodarskega stanja, v prvi vrsti stanja naše zunanje trgovine. Posebno postaja to očitno v zadnjem času, ko lahko ugotavljamo zboljšanje stanja na naši zunanjosti trgovini, stalno večanje izvoza in manjši uvoz. S tem se seveda boljša tudi stanje naše plačilne bilance, kar je brez dvoma eden najbolj pomembnih uspehov gospodarskih ukrepov zadnjega časa. Zato ni nič čudnega, da se na rednih sestankih kaže vedno bolj popuščanje napetosti, ki je bila do zadnjega tako značilna za te sestanke. Navedena napetost je tudi povzročila, da so se tečaji

NAŠI VZGOJNI PROBLEMI

Gre za otroški vrtec v Piranu

Starše v Piranu že nekaj časa skrbi, kam bodo dali med dežavnim časom svoje otroke, če bodo otroški vrtec res ukinili ali pa prispevek za oskrbnino znatno zvišali. Povod za to skrb je sklep ObLO Piran o znižanju proračunske vsote za otroški vrtec, ki je ustanova z delnim samostojnim finansiranjem.

Oobjavljamo dopis našega piranskega sodelavca z željo, da bi otroški vrtec v Piranu ne doletela lanskoletna usoda vrtača iz Izoli.

»Zaradi pomanjkanja proračunskih sredstev vam ObLO ne bo mogel dati zaprosene dotacije. Zato vas prosimo, da se pogovorite s starši glede prispevka, ki naj bi ga povisili...« Tak dopis je prejel otroški vrtec od ObLO. — Proračunska vsota je bila zmanjšana za 461.700 dinarjev.

V vrtcu so sklicali sestanek, na katerem so ugotovili, da ustanova ne bo mogla normalno poslovati in opravljalati svojih nalog. Sklepe so formulirali takole: 1. priključiti vrtec kot predšolski oddelek brez prehrane osnovni šoli, 2. znižati dotacijo samo za plačo kuharice z vsemi dajatvami in 3. v primeru odklonitve prve in druge možnosti ukiniti otroški vrtec — ali 4. znatno zvišati prispevek za vzgojo in vzdrževalnino.

Oglejmo si, kakšno bi bilo delo otroškega vrtača po zgornjih štirih predlogih:

1. Vsi vrtci brez prehrane so priključeni osnovnim šolam in poslujejo dnevno le pet ur. Vpra-

šanje je, kje bodo otroci na hranji in ali bodo prepričeni cesti do prihoda mater iz službe.

2. Za znižanje dotacije v višini plače za kuharico je razumljivo in bi ga nekako krili starši s svojimi prispevki za prehrano otrok.

3. Če ObLO ne osvoji prvih dveh predlogov in če zvišanja prispevkov staršev ne bo mogoče izvesti v celotni vsoti znižane dotacije — preostane le še ukinitev vrtača. Toda kam potem s 53 otroki? Zopet med štiri stene, brez nadzorstva, ali pa na ulico!

4. Predlog za zvišanje prispevka staršev je najenostavnnejši, vendar najteže izvedljiv, kajti le malo je takih staršev, ki bi zlahka prenesli zvišanje oskrbnine.

STARŠI LAHKO POSVETIJO DRUŽBI VSE SVOJE SILE, ČE VEDO, DA SO MED TEM ČASOM NJIHOVI OTROCI NA VARNEM

Za praznik 8. marca so se materje skupno s svojimi malčki zbrale v otroškem vrtcu, da proslavijo praznik in se prepričajo o napredku svojih otrok. Bile so

zadovoljne z uspehi, toda veselja je bilo kmalu konec, ko je po končani proslavi tovarišica upravnica pojasnila finančno stanje v vrtecu. Matere so izjavile: »Odločno smo proti temu, da vrtec ukinete, niti se ne strijanamo, da ga priključite k osnovni šoli ali zvišate naš mesečni prispevek. Svojemu delu se lahko popolnoma posvetimo le, če vemo, da je naš otrok med tem na varnem. Mnenja smo, da ukinitev vrtača ne bi bila v skladu z načeli socialistične družbe in z zakonom o zaščiti matere in otroka.«

ALI GRE RES ZGOLJ ZA OTROŠKI VRTEC V PIRANU?

Da, res gre za otroški vrtec in za vprašanje, kam s 53 otroki zaposlenih staršev. Gre tudi za precejšnjo vsoto denarja, ki bi jo pa morda ObLO z razumevanjem vendarne našel. Gre pa še za več: gre za naša socialistična načela in za nemoteno vzgojno delo v prid naših najmlajših, na katerih sloni naša prihodnost. In končno gre za lažje in boljše življenje naših delovnih ljudi, ki bodo z večjim zaupanjem zrli v prihodnost, če jih ne bo morila skrb za njihove otroke. —ko

Uspešen zaključek

GOSPODINJSKEGA TEČAJA V PRESTRANKU

KZ v Prestranku je priredila gospodinjski tečaj, za katerega je bilo med ženami izredno veliko zanimanje in se ga je udeležilo več kot 100 deklelet in žena. Tečaj so vodile tovarišice Zora Jeremejeva, Pavla Butinarjeva in Mici Stefančičeva iz Postojne. Predavanje o higieni in zdravstvu je imel dr. France Ambrožič, o zakonodaji in ženski enakopravnosti pa je govoril dr. Viljem Lippai.

Zaradi objektivnih tečav (zaposlenost, oddaljenost itd.) je tečaj uspešno zaključilo le 49 tečajnic. Svečanega zaključka so se udeležili med drugimi tudi predstavniki krajevnih oblastnih in političnih forumov. Predsednik KZ Prestrand je tečajnicam čestital k doseženim uspehom in obljubil, da bodo se prirejali take in podobne tečaje z namenom, da si gospodinje z znanjem čim bolj olajšajo delo.

Na sliki udeleženke tečaja v Prestranku. STINA

SIDA V DEVETI DEŽELI

Sida je nestrnpo pričakovala dovoljenje za Trst. Kakor obljuhljena deveta dežela se ji je zdelo to mesto, kjer bi lahko uresničila svoje neštete skrite želje. Zavida je svojim znankam, ki so hodile tja vsak den in potem na dolgo in široko govorile, kolikor lepega so kupile za malenkostno ceno.

Pred kratkim je bila Sida na obisku pri nekdanji sošolki Olgi. Kar načuditi se ni mogla, kako se je ta ženska spremenila. Nekoč se skoraj premaknila ni iz stanovanja, nikamor ni zahajala in zelo skrbno je posvečala svoji prosti čas hčerkki, ki ji je v šoli slablo šlo. Odkar pa je dobila Olga obmejno propustnico, je vsa drugačna. Kar naprej nekaj kupuje, občuduje, teka in pozna že vsako zakotno trgovinico v Trstu. Vsa je prevzeta od modnih oblek, pozna vse odtenke rdečila in lakov za nohte. In ko njej čas med enim in drugim obiskom Trsta zelo hitro mineva, je njeni hčerkici v šoli vedno teže in je vprašanje, kako bo končala šolsko leto.

Za poletje: svilena obleka s širokim ovratnikom in tričetrtinškimi rokavi

Naj bo že kakor hoče, po vsem kar je videla, si je Sida od Trsta obeta zelo mnogo. In končno je dobila toliko zaželeno in težko pričakovano propustnico.

Danes se je vrnila iz Trsta. Vsa izmučena sedi na divanu in razmišlja, ko gleda na mizicni kupček raznoterih malenkosti, za katere je izdala kar čedno vsočico. Da, in zdaj ne bo imela dovolj denarja za tiste lepe čevlje, ki jih je videla v domači trgovini. Žalostno je zrla na nekaj uvelik pomaranč in na bleščeče toaletne potrebščine, ki jih je do danes z lahkoto pogrešala. Segla je po garnituri spodnjega perila, ki res ni bilo draga. Nenadoma je opazila, da so čipke na spodnjem robu natrgane. Užaljeno je vzdihnila, toda kaj je zdaj pomagalo. Še bolj pa je bila razočarana, ko je hotela perilo pomeriti. Bilo je preozko.

»Ah, kako zelo znajo štediti! Torej tako je z robo, ki je tako zelo poceni!«

Razočarana in nevoljna je vzeila v roke svinčnik in začela računati: pot tja, znatna izguba pri menjaju denarja, pot nazaj! Zdaj ji je šele bilo jasno, koliko izgube je imela pri nakupu cenenega blaga v mestu želja in sanj.

Zleknila se je na divanu in pred očmi so se ji zvrstile slike te tako težko pričakovane poti v Trst in nazaj.

Pri carinskem pregledu se je trlo ljudi, največ žensk. Neusmiljeno so se prerivali, tiščale in prerekale. Nekatere so bile videti zelo nervozne. Ena izmed njih je Sido vprašala, če ji vzame za nekaj časa jajca, ker jih ima preveč. Ker je Sida ponudbo

odbila, je bila tuja ženska tako jezna, da ji je, morda res samo po nesreči, stopila na nogavico in jo raztrgala.

Med vožnjo je Sida opazovala ljudi. Na marsikaterem prej na petem obrazu je bilo videti olajšanje in veselje. Vzrok za to je bilo najti v tržaški menjalnici, kjer so za lire dvojne cene. To je odvisno od »drobnih« ali »debelih« dinarjev.

»Ali se jim splača znositi tja še več denarja, kot je dovoljeno?« se je spraševala Sida. »Zato pa so lire tako drage, ko znosimo tja vse, kar lahko utrpimo, sedje pa pridejo potem k nam, kjer so za majhen denar dobijo dobro jedačo in pijačo in še poceni bencin za avtomobile.«

V mislih se je zopet vrnila v Trst. Ko je stopila iz avtobusa, jo je obstopilo nekaj domačink in skrivnostno so spraševali, če ima kaj mesa ali masla. Sida jih je začudeno gledala, ker se ni vedela, da cvete tudi takša kupččja. In potem tista nagla hoja po hrupnih ulicah, mimo številnih in natpanih izložb. Koliko paše za oči! Sida je ogledovala, primerjala cene, izbirala. Končno je bila na smrt utrujena.

Ob vsem tem premišljevanju se je njena deveta dežela vedno bolj izgubljala. Videla je dovolj — kvalitetno blago po bajnih cenah, na drugi strani pa ceneno robo z napakami.

Čakala jo je še pot nazaj. Utrujenost, razbolela glava in noge, ponovno vzdusje nemira in živčne napetosti, ko se je bližala carina. Nato čakanje v vrsti, carinski pregled in samo še vroča želja priti čimprej domov, v svoje skromno stanovanje, daleč proč od devete dežele in vsega, kar je z njo v zvezi. —pa

Kitajka naših dni

Nova Kitajska ima komaj sedem let (ustanovljena je bila leta 1950 po propadu Čangkajškega režima), vendar se zdi, da so razmere v nekdanji Kitajski že davna preteklost.

Revolucija na Kitajskem je uničila sprijeno preteklost, obdržala pa je, kar je bilo dobrega in plemenitega. Usoda žene je bila na Kitajskem kaj žalostna, zato pa je bila obnova prav posebno korenita.

V današnjih ličnih kitajskih dekletih je težko spoznati nekdajne tradicionalne »lotosove ceste«, ki so si moralni že od ranega detinštva kvariti noge s tesnimi zavoji. Ta običaj jim je onemogočal vsako daljšo hojo, torej tu-

di to, da bi hodile iz hiše ali uše iz svoje ječe. Nog niso vezali samo kmečkim dekletom, ki so morali opravljati najtežja poljska dela.

Današnja kitajska dekleta ne opravljajo samo hišnih in kmečkih del, ampak študirajo, se uče obrti in se uveljavljajo v javnem in družbenem življenju. O časih, ko so si njihove predniece zavijale noge in ko so prodajali že majhnata dekletca kot neveste, govore kot v davnih časih iz pravljic, čeprav je od takrat minilo komaj sedem let.

Ta pridobitev in osvoboditev kitajskih sester vzbuja zaupanje žen vsega sveta v pravilnosti južnega dan.

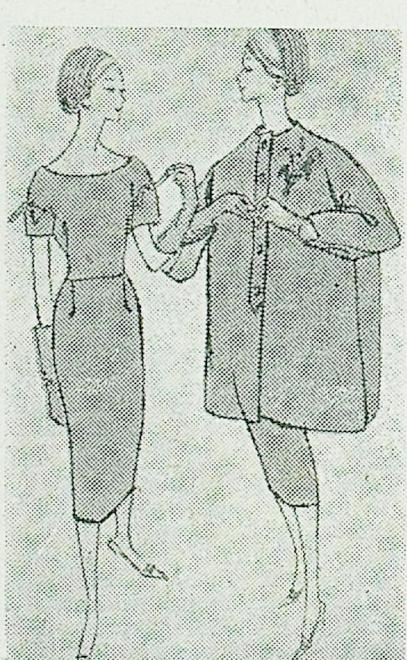
Kaj bi kuhala?

GOLAŽEVA JUHA NA SRBSKI NAČIN

Na osebo vzemi 10 dkgr govedine in jo razreži na drobne kocke. Razbeli žlico masti in deni nanjo precej, sesekljane čebule. Ko je čebula le malo zarumelenja, prideni še meso in dobro zmešaj in pokrij, da se duši. Potem prideni še žlico sladke rdeče paprike, žlico kisa in potrosi z moko. Posoli in potem zaliž z zelenjadno juho, v kateri si kuhalo petersilj, zeleno, korenček, glavico čebule in paradižnik. V tej juhi kuhanje na drobne kocke zrezan krompir, ki ga prideni v juho že bolj proti koncu, ko je meso že mehko. Lahko dodaj še pest suhih, dva-krat poparenih drobno zrezanih gob. Vse to naj se skuha do mehkega in ko je jed na mizi, se lahko doda po krožnikih še malo nastrganega trdega sira.

PRIMORSKA ČORBA »MINESTRONE«

V lonec deni malo masti in nekaj juhe, na kocke zrezane prekajene slanine, beli del pora in glavico dobro zrezane čebule. To se mora malo preprati, vendar ne sme postati čebula rijava. Potem dodaj zmeškano zrno česna, 2-3 olupljene paradižnike brez semena. To duši 10 minut. Nato dodaj dva zrezana rdeča korenčka, mlado, olupljeno in na koščke zrezano bučko, za prigibe narezane stročnega fižola. Na vse to nalij do 3 litre vrele vode, ki jo osoli in poprapi. Po polnem kuhanju dodaj še nekaj pesti mladega zelenjave oluščenega graha in 2 pesti zdrobljenih testenin ali riža. Proti koncu dodaj še malo stolčene slanine, česna, petersilja in listič bosisnika. Vse skupaj naj še četrte ure vre in potem je jed gotova. Na mizi se doda jedi še nastrgan sir.

Za spomladansko spremenljivo vreme: obleka in dolga jopa iz istega blaga

kultura·portorož

Z OKRAJNEGA POSVETOVANJA SZDL

Za više organizirano ljudsko šolstvo

Delavec o družbenem upravljanju v šolstvu

S prihodnjim šolskim letom bomo začeli izvajati šolsko reformo, je opozorila konferenco tovarišica Danica Kogoj, načelnica TAJNIŠTVA ZA KULTURO IN PROSVETO OLO Koper. Obrazložila je smisel šolske reforme in apelirala na delegate, da bi Socialistična zveza izvajanje reforme svojemu članstvu pravilno tolmačila ter pomagala ljudem premostiti morabitne pomisleke s tem v zvezi.

Brez dvoma bo prehod iz sedanjega neustreznega ljudsko-šolskega sistema na osemletno šolo tu in tam naletel na odpor. Vedeti pa je treba, da je dosegan sistem s priličnim številom enooddelčnih ljudskih šol skrajno zastarel, saj so učenci v teh šolah dobili le četrtnino tistega znanja, ki ga bodo v bodoče lahko dobili v više organizirani osemletni šoli. Dosedanji sistem razdrobljenega ljudskega šolstva v naših krajih izvira še iz časa fašistične Italije, ki je hotela pač takšno šolstvo za Slovence, da bi ostali čimbolj zaostali, predvidena reforma šolstva pa gre sedaj za tem, da bi z združevanjem enooddelčnih šol prišli do takšnih više organiziranih osnovnih šol, ki bodo dale učencem čim več znanja.

Tovarišica Kogojeva se je izrekla tudi za to, da bi v naših srednjih šolah in v višjih razredih predvidene osemletke namenovali francoščine poučevali italijansčino. To bi zbljalo pripadnike italijanske manjšine z nami, po drugi strani pa bi koristilo tudi samim dijakom v poznejšem življenu zlasti spričo naše soseščine z Italijani.

Tovariš Jože Gabršček, delavec iz Ilirske Bistrice, je navezal svojo razpravo na izvajanje

o reformi šolstva, s čimer docela soglaša. Kot član šolskega odbora bi pripomnil, je dejal, da nam je vsem pri srcu, kako bomo vzgojili naše otroke. Če bomo to storili kar najbolje, ne bo vprašanja, komu bomo prepustili to, kar smo si z našo revolucijo pridobili. Poglavitno je to, da vzgojimo naše otroke v duhu socialističnega patriotizma.

Ko govorimo o družbenem upravljanju, je dejal, da nekatere vzgojitelji smatrajo družbeno upravljanje v šolstvu za nepotrebno. Mislim pa, da je v naši socialistični družbi prav to družbeno upravljanje zelo potrebno, saj gre tu za vzgojo naših otrok.

Ko je zatem tovariš Gabršček načel vprašanje združevanja šol, je poudaril, da je to zaradi izboljšanja kvalitete pouka nujno potrebno. Opozoril je, da bomo naleteli na pripombe, češ da so Italijani tu in tam enooddelčno šolo postavili, vi pa jo hočete vzeti. Tu moramo ljudem očitno pojasniti, kakšno dediščino smo od Italijanov dobili, kajti njihov sistem osnovnega šolstva

Koncert Invalidskega pevskega zbor

V nedeljo dopoldne je v Kopru, po velikem uspehu, ki ga je imel prejšnji večer v Piranu, nastopil znani partizanski Invalidski pevski zbor. Pod vodstvom skladatelja profesorja Radovana Gobca je zapel znane jugoslovanske partizanske borbene pesmi in žel za kvalitetno izvajanje vse priznanje poslušalcev.

Žal pa moramo ugotoviti, da smo pričakovali na nedeljskem koncertu boljši obisk. Pogrešali smo mladino, ki bi lahko ob poslušanju partizanske pesmi dobila boljši stik z našo herojsko preteklo dobo.

Obe gostovanji je organiziral odbor ZVVI v Piranu ter s tem posredoval prebivalcem obeh mest lep umetniški užitek.

OBZORNIK 57, štev. 4

Iz vsebine:

bp: Bermudi; —: Prekop in interesi; Jeri: Ob odstopu De Nicole; it.: Spomin na pokopano revolucion; Zlata Pirnat: V spomin Edouardu Herriotu; : Razročitev in zastraševanje; Stevan Raičković: pesmi — Tako dobro je biti sam, Speci; Milica Bergant: Internacionálni delovni krog Sonnenberg; Janez Šmit: Iz gospodarske problematike našega šolstva; Vrtko Šyb: Darwin in Engels; Fr. Pediček: Eden novih metodičnih pogledov na moralno vzgojo v višji gimnaziji; Franc Černe: Splošni in posebni problemi izgradnje socializma v FLRJ (nadajevanje prihodnjih); Filip Kalan: Veliki komediant; Vladimir Kralj: K problematiki Lessingove Dramaturgije; Igor Torkar: Dialog s poti; Z. K.: Razstava sodobne jugoslovanske umetnosti v Italiji; Arhitektura: V. M. — Za nov družbeni center naših naselij; A. P.: Urbanistica; —: Iz pisma Koste Strajnčica iz Dubrovnika; Bogdan Babšek: Mnenja Ljubljancana; S. G.: Brnčičeva balada; Jože Pogačnik: Nova zgodbinska povest; Dušan Mevlja: pesmi — Pečene ribice, Vidim; Jože Snoj: Anton Ingolič: Ugasla dolina; M. D.: Matija Valjavec — njegova osebnost in delo; Rudi Seligo: Soreni Kierkegaard; Zvodenikov dnevnik; —: Iz programa Gledališča narodov; Stane Simenc: Izraz — časopis za književno in umetniško kritiko; —: Miroslav Krleža, Evropa danes; J. G.: Uvozna carinska deklaracija; Kurt Tucholsky: Samo majhen dogodek; Kulturne vesti; Nove knjige v tujini; Knjižne novosti.

NOVA OBZORJA, štev. 4

Iz vsebine:

POEZIJA — Jože Šmit, Marička Znidarič, Gregor Strniša, Lojze Kantek, Marička Skorjanec, Janez Mikul, Marija Vojskovič. PROZA — Janez Gradišnik: Kubanski kozaki, France Filipič: Vedno je nekaj upanja (Konec). RAZPRAVE — Božidar Borko: Dvogovor novi lepoti, Bratko Kretf: Poslanstvo slovenskega gledališča.

OCENE IN POREČILA — Lino Leša: Alojz Rebula — Vinograd rimske cesarice, Branko Hofman: Poetinja poltonov (Kajetan Kovič), Pandajo rožnati listi (Branko Zužek). ZAPISKI — Janko Glazer: O Gradnikovem petem »Pismu«, Božidar Borko: Stoletnica Baudelaiovih »Fleurs du Mal«, Oskar Hudales: Nekaj primbom k našemu periodičnemu mladinskemu tisku.

Tone Kralj: Rodbinski naslednik

O kulturno - prosvetnem življenu v Portorožu

Povsed omenjammo Portorož kot biser naše slovenske obale in turistično središče Slovenskega Primorja, manj pa govorimo o kulturnih potrebah domačinov in gostov. Tudi sestav in večinoma izvenkrajevna zaposlitev prebivalcev otežko ka kulturnoprosvetno delo, zato ni čudno, da se kulturno življene ne more že lep čas dvigniti na zadovoljivo in zeleno višino.

Novi upravni odbor DPD Svoobode s prof. Černelčem, Mlakarjem, Petrinjo, Potočnikom itd. ni zato prevzel nič kaj zaviranja vredno nalogo. Kljub vsem težavam so se pogumno lotili dela. Gregorčičeva in Prešernova proslava ob skrbno izbranem programu, a nekoliko slabši udeležbi, sta povsem upravičili obstoj »Svobode« v Portorožu. Tisti, ki radi kritizirajo dejavnost društva, a malo pomagajo k izboljšanju, se proslave gotovo niso udeležili. Tubi na vseh ostalih proslavah: 29. novembra, 22. decembra ter 8. marca, je društvo sodelovalo z uspomimi točkami.

Najbolj se do sedaj uveljavlja moški pevski zbor pod vodstvom prof. Hasla, saj je imel v kratkem času že 4 nastope, a še vedno pridobiva nove pevce.

Dramski odsek pod vodstvom Pukšiča in Bajčeve šteje že 23 članov. Zdaj pripravlja kar 2 igri, z mladimi in starejšimi. Upamo, da nas bodo kmalu priznali presenetili v Ljudskem domu.

Knjižnico vodi tov. Debernardi. Kakor hitro bo urejena, bo lahko sprejela prve domače in tuje bralce.

»KULTURNI RAZGOVORI«

Za vrnitev umetnosti k ljudstvu

Predzadnji četrtek je bil v viteški dvorani v Križankah v Ljubljani prvi večer v vrsti podobnih, ki jih bo prirejala Delavska knjižnica v Ljubljani pod naslovom »Kulturni razgovori«. Namen teh večerot je zbljanje naših umetnikov s publiko, medsebojno razpravljanje o najrazličnejših kulturnih problemih, ki bi mogli rotiti lepe sadove.

Kot prvi iz vrste naših književnikov, likovnih umetnikov in glasbenikov, ki so obljubili sodelovanje, je nastopil pesnik in dramatik Matej Bor. V prvem delu je spregovoril o problemu tradicionalističnega in modernističnega ustvarjanja. Zlasti se je zadržal ob problemu ponovne vrnitve poezije k ljudstvu in ob tem, kako se temu problemu približujejo na zahodu, zlasti v Franciji. »Ponovna združitev z muziko pomeni približanje moderne lirike ljudstvu,« je zaključil. Nato je prebral nekaj svojih pesmi.

Se mnogo živahnejši pa je bil drugi del, ko je pesnik odgovarjal na vrsto vprašanj, ki so zadevala njegovo delo, sodobno besedno umetnost pri nas in v svetu. Razvnel se je buren razgovor in razkril zelo pestro problematiko že prvi večer. To je vsekakor dober obet za prihodnost.

Pri drugem »Kulturnem razgovoru« je nastopil Boris Ziherl, ki si je izbral za svoja izvajanja temo: moderno in njegovu družbeni nosilci v

sodobnem življenu. Pouparil je, da kot resnično novo v našem življenu prav tako kot v umetnosti lahko imenujemo samo tisto, kar ustreza progresivnim težnjam v objektivnem gibanju sveta. Razprava, ki je sledila tem izvajanjem, je trajala dve uri.

Podobne »Razgovore« imajo danes že mnoga jugoslovanska mesta in morda bi kazalo nanje misliti kmalu tudi v Kopru.

LEP KONCERT V PIRANU

Na pobudo kolektiva Mestnega muzeja in s pomočjo CIC Giuseppe Tartini v Piranu, je bil 12. aprila v mestnem gledališču koncert v počastitev slavnega goslača Giuseppe Tartini, ki je pred 265 leti v Piranu zagledal luč sveta.

Kot gosta sta sodelovala mlada violinistka Olga Skalarjeva je imela čast, da prvič po osvoboditvi igra na dragoceno Tartinijevo violino, ki je last piranskega muzeja. Mlada violinistka je v polnem obsegu pokazala izredne kvalitete te violine in nam je z lepim tonom in občutkom predvajala prekrasno Tartinijevo skladbo.

Po odmoru je tenorist Rafael Rojc prav lepo zapel Mehulovo Recitativo in ario Jožefa v Egiptu ter Giordanijevo arijo Caro mio ben. V naslednji točki je pianist Marjan Fajdiga tehnično in muzikalno odlično zaigral Bach-Lisztovo Fantazijo in fugo v g-molu. Sopranička Lovšetova je s kultiviranim glasom zapela tri arije: Paisiellovo Nel cor più non mi sento, Per-

golescejevo »Se tu mi ami«; največje odobravanje pa je žela Jomellijeva Chi vuol comprare la bella Calandrina. Oba pevca je lepo spremiljala prof. Lenarčičeva. V zadnji točki pa je prijeljubljeni oktet Svobode zapel Gallusovo skladbo »Ecce quomo do moritur iustus«.

Vsa slavnost je bila na umetniški višini in se je razrasla v pravi koncert klasične glasbe. Škoda, da je bil obisk zaradi slabega vremena bolj šibak. Želim pa, da bi take koncerte slišali še večkrat. — Jožef Lan-

NOVE KNJIGE

KEKEC ZOPET MED MLADINO

Vsi naši otroci poznajo Vandotega Kekeca, s katerim smo dobili posebno zaradi uspeha filma, priljubljenega pravljičnega vzornika, ki ima veliko prednost je domača. Ta uspeh je bil spodbuda, da so se začeli zanimati tudi za druga Vandotova dela in tako smo dobili zdaj v izdaji založbe Mladinske knjige nadaljevanje »Kekec na volčji sledi«.

Pisatelj Josip Vandot opisuje v tej knjigi Kekeče pustolovščine s Petno in dogodivščine pri Koroščevih, kamor so ga poslali služiti. S to izdajo je založba prav gotovo ustregla maršikateremu mlademu bralcu, ki je zeleni vedeti kaj več o Kekečevi nadaljnji usodi in o njegovih doživljajih.

Knjigo je zanimivo in lepo ilustriral Ive Subic.

Nabratko

HRUŠEVJE PRI POSTOJNI

KUD »Igo Gruden« iz Hruševja je po dolgem času spet gostovalo v Studenem. Tokrat z dodejanjo »Laži-zdravnik«. Sodeloval je tudi mandolinski zbor. V nabito polni dvorani je prijazno in disciplinirano občinstvo toplo nagradilo vse izvajalce. Pri nastopu sta sodelovala tudi dva Postojčana, in sicer Elci Stefančičeva in Pavel Vrtovec, za kar se jima KUD »Igo Gruden« najlepše zahvaljuje.

ZAGORCI V KOŠANI

V nedeljo, 7. aprila, je gostovala igralska družina iz Zagorja v Košani z Manzarievo farso »Mrtvi ne plačujejo davka«. Zaradi prijetno so nas razvesili z razgibano in duhovito satiro tegu sodobnega italijanskega pisatelja. Kot Marco Vechiotti je v glavnem vlogi nastopil Rado Vadnjal. Na njem je ležala vsa teža uprizoritve, saj je govoril vsaj polovico teksta sam in svojo nalogo hvalje vredno rešil. Posebej velja omeniti Milko Sedmak kot Marovo ženo Amalijo in Ivana Čeligoja kot župana iz Braja. Škoda le, da so nekatere obrobe vloga (vratar, občinski tajnik) ostale vse preveč ob robu in pa, da niso mogli ustvariti učinkovitejših svetlobnih efektov, ki bi vso stvar še poživili. Igra je rezirala Marija Makovec, ki je zlasti jezikovno stvar dobro obdelala. Zagorce, ki so nas letos že drugič obiskali, pa bi radi spet kmalu videli.

SPLOŠNA PLOVBA

v nekaj slikah

Naše slovensko pomorsko podjetje Splošna plovba ima danes že devet velikih prekoceanskih ladij, pravkar pa bo razen teh dobila še ladjo »Dubrovnik«. Bralci gotovo že dobro poznajo »Rog«, pa »Gorenjsko«, ki je nekoliko manjša ladja v primeru z ostalimi, znanci pa so preko Slovenskega Jadrana prav gotovo že tudi z drugimi tramperji. Naj jih naštejemo: »Bihač« je lani prvič zaplul z znanim znakom Splošne plovbe (Triglavom na sinjih valovih); »Pohorje« je druga najmlajša ladja Splošne plovbe, saj je bila zgrajena leta 1954. Mlajša je samo še »Gorenjska«, ki je bila zgrajena leta 1947. »Gorica«, ki zdaj plove z Daljnega vzhoda proti domovini, je bila zgrajena leta 1926, »Zelengora« je tudi mlada, nova je bila namreč med zadnjo vojno leta 1943. Nekoliko starejše pa so ladje »Kornat« (zgrajena leta 1918), pa »Ljub...«

OB TRILETNICI SPLOŠNE PLOVBE

Plodna leta

Pravkar poteka tri leta, kar smo tudi Slovenci stopili s čvrstim korakom na odprto morje: ustanovljeno je bilo podjetje za pomorske prevoze in trgovino »SPLOŠNA PLOVBA KOPER«. Skromni začetek marsikomu ni vlival posebnega zaupanja, a tudi splošni pogoji ob ustanovitvi so bili taki, da je bilo bolj malo upanja na hiter razvoj in nagel vzpon podjetja.

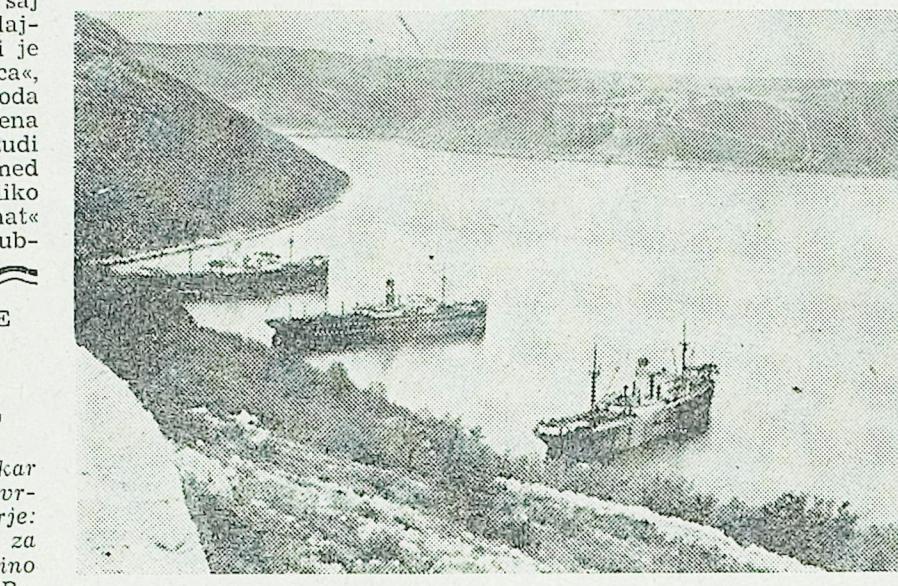
Zgodilo pa se je, kar je malo kdo verjel: prej ko v treh letih je postala Splošna plovba drugo največje jugoslovansko pomorsko podjetje naše trgovske mornarice. Seveda je k temu največ priporogla nedavna decentralizacija naše trgovinske mornarice in delitev njenih osnovnih sredstev — ladij — na več novo ustanovljene podjetje.

Splošna plovba je to decentralizacijo pričakala dobro pripravljena. Njena prednost so bili v prvi vrsti dobri kadri, ki se niso ustrashili nobenega dela, obenem pa so bili tako visoko sposobni, da so lahko s svojim znanjem in široko razgledanostjo do največje možne mere uveljavili svoje ladje na svetovnih pomorskih progah, kjer prinašajo naši skupnosti velike dohodke in gospodarske koristi.

Pa ne samo gospodarski dobček! Veliko odtehta namreč tudi splošna veljava — tudi politična, če hočemo, ker je z gospodarsko neposredno povezana —, ki jo v tujem svetu naši deželi ustvarjajo prav naše ladje — in med njimi ladje naše Splošne plovbe. Zdi se nam, da je že tako daleč in že skoraj pozabljen čas, ko so po svetu govorili: »Ne imejte posla z Jugoslovani, ne hodite tja, ne trgujte z njimi!« in še podobne fraze. Da smo prav take in podobne govorice in škodljivo propagando razbili v prah, da je resnica o naši stvarnosti prodrla v svet, je nemala zasluga tudi naše trgovinske mornarice. Ta je s svojim solidnim poslovanjem, z ustvarjenimi poslovnimi zvezami, osvojila svet in kljub svojemu kratkemu obstoju marsikateri starji pomorski družbi v svetu povzročila sive lase.

Naša družba je za izgradnjo trgovinske mornarice žrtvovala zelo veliko prav v času, ko smo prestajali največje težave in lomili najhujše zapreke — v času graditure osnovnih pogojev za gospodarski dvig dežele iz splošne zaostalosti. Vzporedno z industrializacijo in elektrifikacijo države smo gradili tudi našo trgovinsko mornarico — dvakrat teže, ker smo morali vse nakupljene ladje plačati v devizah.

Tedanje žrteve pa se danes bogato obrestujejo. Naše ladje plovejo kot vsega upoštevanja vreden partner po vseh morjih sveta. Med njimi so tudi ladje Splošne plovbe, ki ponosno nosijo našo državno zastavo, na ladjah pa naši mladi slovenski pomorščak izgrajuje svoje znanje in si pridobiva izkušnj za bodoče uspehe.

Ladje Splošne plovbe v zalivu Raše na vzhodni istrski obali

ta 1910, vendar pa je v rokah naših spretnih in zanesljivih pomorščakov za svojo velikost prava zlata jama, čeprav ima komaj 525 ton nosilnosti. Zelo znana je potem še motorna jadrnica »Burja«, izletniška jahta, ki je za vso letošnjo turistično sezono že vnaprej zasedena. Razen te pa ima Splošna plovba še motorne jadrnice (po velikosti): »Labor«, »Nanos«, »Savinja«, »Strunjan«, »Devin«, »Plavje«, »Rižana«, »Semedela«, »Mornar«, »Ankaran« in »Šmarje« s skupno nosilnostjo nad 1000 ton tovora.

Šest lepih potniških motornih čolnov obalne plovbe, ki jih tudi ima Splošna plovba, skrbi za red-

ni podatki posameznih ladij, ker bi nas to predaleč odvedlo, mavec je to je približno znanstvo z našim orjakom med podjetji — tudi v republiškem merilu — in z njegovimi ladjami. Prihodnjič — v prvomajski številki Slovenskega Jadrana — pa se bomo še nekoliko bolj seznanili z zgodovino Splošne plovbe, pri tem pa bodo na pomembnem mestu predvsem ljudje — naši pomorščaki in drugi pripadniki velikega kolektiva, ki so pripomogli k uveljavljanju svojega podjetja.

rb

DANILO KALC:

Pri naših pomorščakih na ladjah Splošne plovbe

NA DALJNEM VZHODU

Kjerkoli prideš, povsod te vprašajo »kakšne narodnosti ste?« Ko mu odgovoriš da jugoslovanske, malo pomisli in negotovo vpraša: »Tito?« Ko mu odgovoriš: »Yes« takoj ve kdo si. Vendar pa jih mnogo ne ve, kje je Jugoslavija in je treba šele povedati, da smo med Italijo in Grčijo. Sele nato razume. Vendar ve povedati vsakdo, ki pozna Jugoslavijo, ali bolje Tita, da Tito ni

isto kakor Rusija, s tem hoče poudariti da gre Jugoslavija s Titom na čelu samostojno in specifično pot v socializem.

Kitajsko novo leto

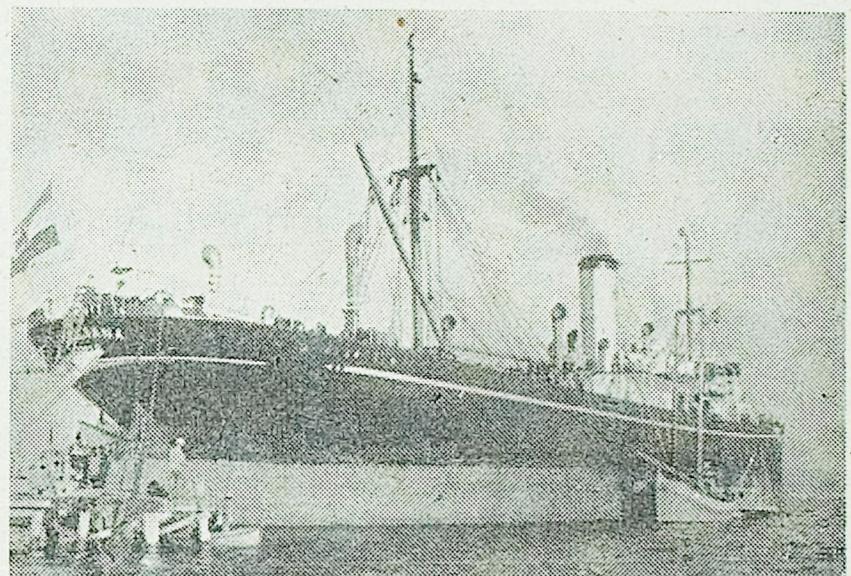
V drugi polovici januarja sem opazil med ljudmi precejšnjo spremembo. Ulice, trgovine, hiše — vse se je začelo krasiti. Pročelja hiš in trgovin so okrasili s cvetjem, zimaji, kitajskimi napi-

Znana ladja »Rog« je veteran čezmorskih voženj Splošne plovbe. Obredla je že vsa svetovna morja in bila ponovno na Daljnem vzhodu, na Kitajskem in Japonskem. Rešila se je iz težkih viharjev, ki so ji v Pacifiku iztrgali tudi prvo žrtev med mladimi pomorščaki Splošne plovbe. »Rog« je za Splošno plovbo še posebej pomemben: na njem so bile 14. junija 1954 prve volitve organov delavskega upravljanja v podjetju, ko je bila ladja zasidrana v portoroškem zalivu.

Naše lepo mestece Piran s pristaniščem, kjer je sedež Splošne plovbe. Sprva je bil kot sedež podjetja prijavljen Koper, vendar pa se je moral zaenkrat nastaniti v Piranu, kjer je našlo več prostora — morda pa tudi več razumevanja. Zato pa se ima Piran zahvaliti prav Splošni plovbi, ki je že in bo še sama obnovila in preuredila precej piranskih zgradb, razen tega pa je tudi sicer močan činitelj v gospodarskem življenju občine.

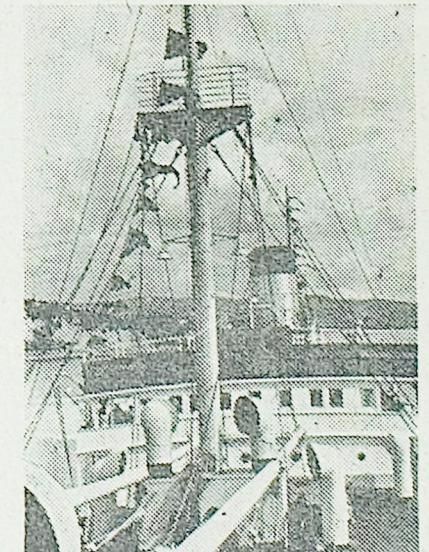

Prekoceanska ladja »Ljubljana« na remontnem popravilu v Piranski ladjedelnici. Tudi ladjedelnica ima že sama po sebi lepe pogoje za svoj razvoj, vendar pa je lahko okreplila svojo dejavnost šele po združitvi s Splošno plovbo. Krepitev ladjedelniske dejavnosti pa bo imela močan vpliv na celoten gospodarski razvoj piranskega področja.

se da nekaj denarja in to potem daruje. Vendar mora vsak naslovljene odprieti sam kuverto. Ko je neki Kitajec dal našemu vodji stroja tak zavojček za njegovo hčerko in jo je ta takoj odpril — bilo je v njem samo 10 c — je bil Kitajec zelo užaljen.

Po ulicah Kitajci prodajajo male rdeče papirje, na katerih so napisana razna števila: 100, dvesto, milijon, tisoč itd. Kitajec to kupi, prinese domov in doma na posebnem ognju zažge. Dim se nato dvigne v nebo in ko bo dočični umrl, ga bo na onem svečtu čakalo toliko denarja.

(Nadaljevanje in konec prihodnjič)

Na palubi, na kroru ladje so mornarji na svojem, v svoji državi, tudi takrat, kadar so sredi tujih voda, v tujih pristaniščih širom po svetu. Ladja je nedeljiv del svoje matične dežele, je domovina, otok sredi tujine. — Na sliki paluba tramperja Splošne plovbe Bihača, vsa v svečnih zastavah.

rb

Pomladna svežina v kulturnem in političnem delu v občini Hrpelje

Razgibano življenje

V pripravah za letosnjem praznovanjem 1. maja je bil imenovan devetčlanski iniciativni odbor, v večjih vseh pa pripravljalni pododbori, katerih naloga je, organizirati čim dostojnejšo proslavo delavskega praznika.

V široko zasnovani olepševalni akciji bodo sodelovala tudi podjetja, ki grade mednarodno cesto na sektorju Kozina—Petrinje. Uredili bodo cestička, polprušene kamenite ograje, odstranili razno navlako, poravnali raznorane površine in grobljišča, uredili hišna pročevlja itd. Posebno pozornost bodo posvetili ureditvi križišča v Kozini in občinskega upravnega poslopja ter zemljišča okrog gimnazijalne zgradbe. Za prvomajsko praznovanje je določen tudi že kulturni program. V teh pripravah sodelujejo vse organizacije, ustanove in prebivalstvo občine.

Pretekla nedelja je bila v Hrpeljah posebno živahna. V občinski stavbi sta bili dopoldne kar dve pomembni zborovanji; bila je letna skupščina občinske zvezde borcev in sestanek predstavnikov vseh lovskih družin z območja koprskega okraja.

Lovci so se pogovorili o doslednjem izvajjanju zakona o lovu ter o lovski disciplini. Odstreljena divjad ne sme postati plen posameznih članov lovskih družin, ki stremi za tem, da ji lovski plen prinaša potrebne dohodke za kritje izdatkov. Lovske družine so namreč dolžne povrniti kmetom vso ocenjeno škodo, ki jo divjad povzroča na kmetijskih pridelkih in posevkah.

Istočasno je bil v gimnaziji roditeljski sestanek. Udeležilo se ga je približno 90 staršev, to je nad 80% staršev šoloobveznih otrok. Ravnatelj gimnazije Bru-

no Čermelj je predaval o sodobnem učnem načrtu in o šolski reformi, učitelj Janez Kompare pa o pomenu telesne vzgoje šolske mladine. V razgovorih razrednikov s starši so obravnavali važnost tesne povezave šole z vzgojo otrok doma. V gradnji socialistične družine je zelo važno, da so roditelji temeljito poučeni o namenih vzgojnih prizadevanj šole in da mora biti domača vzgoja otroka v skladu s temi prizadevanji. Opaziti je, da se starši vedno bolj zanimajo za ta vprašanja, saj so prišli na sestanek celo iz deset do petnajst kilometrov oddaljenih vasi.

Kolektiv kozinske železniške postaje je proslavljal Dan železničarjev, ki je bil 15. aprila, že v nedeljo popoldne s svečano akademijo v občinski dvorani. Nastopili so pevci »Svobode« in recitatorji, uprizorili so tudi eno dejanje, po akademiji pa je bila družabna prireditev.

Te dni bodo na 34 zborih volilcev obravnavali letošnji družbeni plan in proračun ter se hkrati pogovorili o raznih komunalnih delih, ki jih je potrebno opraviti v vseh hrpeljskih občinah.

Za pet milijonov prostovoljnega dela

Prvenstvena skrb okrajne komisije za male asanacije je še vedno posvečena preskrbi z dobro pitno vodo. Lani so samo v občini Sežana, Pivka, Divača in Piran gradili ali obnavljali 28 objektov (vodovodov, kanalizacij, kapnic, rezervoarjev, vodnjakov in napajališč). Od teh je bilo 11 novogradenih, 17 pa asanacij vodoskrbnih objektov. Dokončali so 14 objektov, ostale

Tudi ljudskoprosvetno delo ne počiva. Poročali smo že, da igralci »Svobode« v Hrpeljah pripravljajo uprizoritev »Desetega brata«, dijaki gimnazije pa bodo na Dan mladosti, to je 25. maja, uprizorili pravljico igro »Najlepša roža«. Pevski zbor »Svobode« ter godba na pihala iz Klanca-Ocizle pridno pripravljal program za prvomajsko praznovanje.

Tako se po dobro uspelem nedavnem občinskem zborovanju Socialistične zvezze že izvajajo sklepi za poživljeno organizacijsko delo v občini.

Tudi Postojnčani so se temeljito pripravili na turistično sezono in očistili svoje mesto nepotrebne navlake in smeti. Slika kaže prebivalce novega stanovanjskega bloka, ko s prostovoljnim delom urejajo prostor pred svojo hišo. Kaže, da je vsaj središče Postojne za zdaj med našimi najlepše urejenimi in najbolj čistimi turističnimi kraji.

SIROKA SANITARNA AKCIJA OB NAŠI OBALI

Za uničenje prenašalcev bolezni

Te dni se je začela v Kopru pod vodstvom občinskega sanitarnega inšpektorata široko zasnovana deratizacija, ki bo trajala do konca meseca.

Podganja nadloga je za obalna mesta značilna, ni pa potrebno, da se tako razpase, kot se je prav v Kopru. Dosežanje deratizacije so imele le malo uspeha, ker so jih opravila samo posamezna podjetja, samega mesta pa

te akcije niso zajele. Letos so se uničevanju glodalcev bolje posvetili, saj je nujno, da čimbolj zatrema enega najnevarnejših prenašalcev kužnih bolezni — podgano.

Izdelan je bil temeljiti načrt dela. Pet ekip je pod strokovnim vodstvom začelo z deratizacijo v Škocjanu in Semedeli ter jo nadaljevalo na desni strani mesta od klavnice do pristanišča. Ko bo deratizacija v tem predelu zaključena, jo bodo opravili še v drugem predelu mesta in v Valdoltri, Ankaranu, Škofijah ter Dekaniji.

Ekipi nastavljajo strup v kanale, luknje in druge razpoke na cestah in v stanovanjskih ter poslovnih zgradbah, od kleti do podstrešja. Uporabljajo dva načina zastupljevanja: z zasipki in s polaganjem strupenih zavitkov. Zasipke nasujejo po mestih, ki so nedostopna ljudem in živalim, zavitke pa na oblijudenih krajih. Zavitke po določenem času odstranjujejo. Uporabljajo dve vrsti strupa: natrijev flurat in cinkofosid. Prvega tam, kjer se vabe odstranjujejo ali pa v nedostopnih krajih, drugega pa v bližini živali, ker ni nevaren. Vsako po-

stavitev strupa ekipa zabeležijo, da bodo laže odstranjevale zavitke.

Letaki »Obvestilo o deratizaciji« in posebna navodila ekip so tako točno in razumljivo sestavljena, da je ob njihovem upoštevanju nemogoča kakšna koli zastupitev. Predvsem pa je treba skrbno paziti, da se strupenim vabam ne približajo otroci in domače živali. Mrtve glodalce je treba začgati ali pa zakopati vsaj pol metra globoko. V kolikor bi nastal smrad po gnilobi, se je treba poslužiti klorovice in zasmrjeno mesto desinficirati.

Že prva poročila o uspehih deratizacije so zelo razveseljiva. Večina prebivalcev sodeluje z ekipami in se točno ravna po navodilih deratizatorjev. Do sedaj so našli že nad sto mrtvih podgan in želeti bi bilo, da bi prebivalci obvezčali občinski sanitarni inšpektorat o najdenih mrtvih podgana, o njihovem številu ter naj takoj povprašajo za kakšen koli nasvet inšpektorat ali člane ekip. Priporočati je tudti, da bi stanovalci še pred prihodom deratizatorjev počistili kleti, podstrešja in dvorišča.

Z občnega zbora občinske organizacije ZB v Hrpeljah

Pomembna vloga in naloge

»Organizacija ZB je poklicana, da tudi v povojnem obdobju odigra važno vlogo pri krepitevi socializma. Aktivno mora posegati v vse gospodarske in politične probleme, rjeni člani morajo sodelovati v organih ljudske oblasti, v družbenem samoupravljanju in v drugih političnih organizacijah.«

Tako je izvenelo poročilo sekretarja občinskega odbora ZB na nedeljski redni skupščini v Hrpeljah, katere se je udeležilo 52 delegatov.

Še vedno je vse premalo pozornosti do ureditve in oskrbovanja grobov padlih borcev in talcev. V občini Hrpelje je 25 takih grobišč, in vrsta grobov padlih, ki jih oskrbujejo svojci. Spomenik na Pregarju in spominske plošče v Podbežah, na Tatrah in v Reki so preskromna oddolžitev žrtvam, ki jim dolgujemo vso hvaležnost, spoštovanje in ljubezen. To je bila ugotovitev in sklenili so, da bodo v prihodnje bolj skrbeli za partizanske grobove.

Komisija za izvenarmadno vzgojo mladine ni izpolnila svoje naloge. Premalo je imela stika z odredi predvojaške vzgoje. Na območju občine tudi ni bilo zbranega dovolj zgodovinskega materiala iz NOB.

Najvažnejša pa je skrb ZB za otroke padlih partizanov in žrtv fašističnega nasilja. V hrpeljski občini je še 60 takih otrok. Od teh jih je 8 v osnovnih šolah, 29 v nižjih gimnazijah, 3 na višjih, 3 na univerzi, 19 pa je učencev v gospodarstvu. Občina prispeva za njihovo vzdrževanje v obliki invalidnin, štipendij in raznih podpor takoj, da pride povprečno na vsakega 33.900 din letno. Že leti bi bilo, da bi tudi šole posvečale več pozornosti sirotom

padlih borcev in se potrudile za njih boljše šolske uspehe.

V občini je 45 invalidov NOB ter 102 vojni siroti. Invalidom bi bilo potrebno omogočiti več klimatičnega zdravljenja. Nepravilno je, da se nekatera podjetja branijo nuditi invalidom ustrezno zaposlitev.

V vsej občini je okrog 1100 članov ZB, 800 moških in 300 žensk, to je približno 13,3% vsega prebivalstva.

Med razpravo je predsednik ObLO Hrpelje Anton Ovčarič govoril o nedovršenih delih obnovne podeželja in poučil, da obnova v mnogih primerih ni zanjela obnove domov in gospodarskih poslopij bivših borcev, pač pa le zgradbe tistih, ki do obnove niso imeli niti pravice. Zato pripravljajo načrt, katerega realizacija bo to krivico bivšim borcevom popravila.

J. Z.

Neresnost obrtnika

Komisija za odmero davkov obrtnikom in ostalim poklicem, ki je te dni zasedala v Pivki, je ugotovila, da nekateri obrtniki niso prijavili dejanskega zasluga, ki so ga ostvarili lani. Neki obrtnik je celo prijavil 272.000 din celoletnega dohodka, čeprav mu pri delu pomagata še dve osebi, navedel pa, da je imel za 271.330 din stroškov proizvodnje in režije. Po njegovem izračunu bi bilo podvrženih obdavčitvi le 670 din (?). Neki drugi, 76 let star obrtnik, ki dela sam v manj dobičkanosti obrtni, pa je prijavil 37.000 din dohodka. Razumljivo je, da komisija takih prijav ni mogla vzeti v pretres in je sama odmerila višino davka, upoštevajoč vse okoliščine.

Obsežne priprave za praznovanje Prvega maja v Pivki

Poseben odbor pri občinskem odboru SZDL in občinskem sindikalnem svetu v Pivki je sklenil, da bo letošnja praznovanje 1. maja ena največjih prireditev v povojnem življaju Pivke. Proslave bodo trajale tri dni. Na večer pred praznikom bodo zagonili kresovi na okoliških hribih, spuščali bodo rakete, skozi Pivko pa se bo razvila baklada. V jutranjih urah delavskega

Premajhna skrb za borce in invalide

Na občnem zboru osnovne organizacije ZB v Pivki, ki je bil v petek, in na občinski konferenci ZB v nedeljo, so grajali dejstvo, da je vse premalo skrb za zdravstveno sibke borce in aktiviste. Lani se je celo zgodilo, da je bilo članu ZB, ki je v delovnem razmerju, onemogočeno klimatsko zdravljenje. So primeri, ko so člani često prepričeni sami sebi.

Vse premalo je organizacija Zveze borcev pomagala ZVVI, strelski organizaciji in odredom predvojaške vzgoje. Tudi za prekop padlih borcev, ki so pokopani v Pivki in na Ostrožnem brdu, niso lani pokazali dovolj prizadevnosti. Vzrok temu je v glavnem pomanjkanje finančnih sredstev, čeprav jim je ObLO Pivka pred leti dal v ta namen na razpolago milijon dinarjev. Zato bo treba zaprositi na pristojnih mestih za izdatnejšo finančno pomoč. Kljub temu pa bodo s prekopi že letos začeli in uredili partizanske grobove na pokopališču.

Osnovna organizacija ZB v Pivki šteje 221 članov, med katerimi so 103, ki so bili lani sprejeti v članstvo. Na celotnem območju občine pa je nad 630 članov ZB. J.

Z OBČNIH ZBOROV ZVVI

Dobro delo - lepi uspehi

Pred dnevi so bili v Ilirske Bistrici, Pivki in Sežani redni občni zbori Zveze vojaških vojnih invalidov, ki so pokazali veliko vztrajnost in požrtvovalnost občinskih, kakor tudi osnovnih organizacij ZVVI.

V sežanski občini je 420 članov te organizacije, ki so zaradi dobrega vodstva bili stalno obvezeni v vseh nalogah, ki jih imajo ter jih tudi dosledno izvajali. Lani so ustanovili tudi še eno terensko organizacijo, tako da jih imajo sedaj osem. Temeljito so proučili novo uredbo o invalidskih prejemkih, tako da je Občinski odbor ZVVI Sežana lahko pravočasno uredil pravilno prejemanje prejemkov. Pri reševanju tega so posvetili posebno pozornost invalidom prve in druge skupine, kakor tudi otrokom padlih borcev. Za slednje je občinski odbor stalno skrbel s tem, da se je zanimal za njihove uspehe v šoli ter da se denarna in druga sredstva namejena za njihovo vzdrževanje pravilno uporabljo. Člane te organizacije je treba pohvaliti tudi zato, ker so že kot prvi v koprskem okraju zbrali vso članarinu za letošnje leto.

I. C.

TELESNA VZGOJA · ŠPORT · ŠAH

Nova Gorica v boju za peto mesto

V dvanajstem kolu ljubljansko-primorske nogometne lige je Nova Gorica na svojem igrišču prepričljivo premagala Grafičarja s 3:0. S tem je postala resen kandidat za peto mesto v lestvici, ki bi ji prineslo pravico tekmovalnja v prihodnji kvalitetni slovenski ligi. Drugi novogorški predstavnik v ljubljansko-primorski nogometni ligi Branik pa je tokrat spet izgubil na svojem igrišču. Premagal ga je Tržič s 3:1. Vse kaže, da se bo moral Branik spoprijaznit z zadnjim mestom, saj ga je partner z repa tabeli Mladost prehitel že za 4 točke.

Nepričakovani uspeh pa je dosegla Izola v Ljubljani, kjer je premagala Slovana z 1:0. Tekma je bila sicer prekinjena pet minut pred koncem, ker so gledalci vdrli na igrišče, vendar to ne bo vplivalo na končni rezultat. Kolikor bi prišlo do spora za zeleno mizo, bodo morali tekmoverificirati pač z rezultatom 3:0 za Izolo. Glede same tekmke pa naj povemo, da so domačini igrali zelo grobo in je moral sodnik 2 njihova igralca izključiti. Pet minut pred koncem je vodil žogo napadalec Izole Borojevič proti golu Slovana. V trenutku, ko je hotel streljati, se mu je vrgel pod noge Slovanov vratar in obležal. Nedisciplinirano občinstvo je vdrl na igrišče in začelo groziti sodniku in igralec Izole. Zmaga gostujočega moštva je polnoma zaslužena.

Lestvica

Triglav	12	9	1	2	38:14	19
Krim	12	8	3	1	31:13	19
Grafičar	12	7	1	4	30:26	15
N. Gorica	12	5	2	5	30:21	12
Slovan	12	5	2	5	25:21	12
Tržič	12	6	1	5	21:21	13
Ilirija	12	4	1	7	23:28	9
Izola	12	4	1	7	23:30	9
Mladost	12	3	2	7	19:32	8
Branik	12	2	0	10	19:53	4

ZADRUŽNA POSLOVNA ZVEZA — ILIRSKA BISTRICA

razpisuje delovno mesto

UPRAVNIKA

Pogoji: inž. agronomije, kmetijski tehnik, ekonomist ali večletna praksa pri vodenju gospodarskih organizacij. — Ponudbe pošljite do 30. aprila 1957

Lestvica

Rudar	8	6	2	0	26:11	14
Postojna	8	4	3	1	19:12	11
Primorje	7	4	0	3	17:16	8
Koper	7	2	3	2	19:15	7
Tabor	8	2	0	6	15:26	4
Anhovo	8	1	0	7	12:26	2

ŠAH

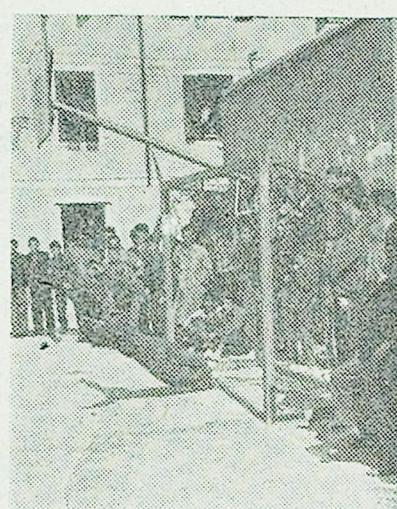
V nedeljo je bila na proggi Kopre—Poreč—Koper (122 km) prva dirka za cestno prvenstvo Slovenije. Na cilju v Kopru se je zbralo precej gledalcev, ki so nadušeno pozdravili mladega zmagovalca Židan (Rog, Ljubljana) ki je pustil za seboj vse favorite, med njimi tudi državna predstavnica Valanta in Bajca. Židan je skoraj 90 km vozil sam, da bi ujel pobegla Perneta in Dimnika, kar se mu je 6 km pred ciljem tudi posrečilo, v končnem sprintu pa ju je tudi pustil za seboj. Ker so Rogovci osvojili razen prvega tudi drugo in četrto mesto, vodijo v ekipnem plasmanu z visokim naskokom 18 minut pred drugoplasiranim Odredom.

NEPRIČAKOVANA ZMAGA ŽIDANA

V nedeljo je bila na proggi Kopre—Poreč—Koper (122 km) prva dirka za cestno prvenstvo Slovenije. Na cilju v Kopru se je zbralo precej gledalcev, ki so nadušeno pozdravili mladega zmagovalca Židan (Rog, Ljubljana) ki je pustil za seboj vse favorite, med njimi tudi državna predstavnica Valanta in Bajca. Židan je skoraj 90 km vozil sam, da bi ujel pobegla Perneta in Dimnika, kar se mu je 6 km pred ciljem tudi posrečilo, v končnem sprintu pa ju je tudi pustil za seboj. Ker so Rogovci osvojili razen prvega tudi drugo in četrto mesto, vodijo v ekipnem plasmanu z visokim naskokom 18 minut pred drugoplasiranim Odredom.

RUDAR NAJBLEDIJE NASLOVU PRVAKA

V osmem kolu Primorske nogometne podzvezde je idrijski Rudar premagal v Sežani domači Tabor z 2:0 in si tako praktično že zagotovil naslov prvaka. Malo je namreč verjetno, da bi Rudar obe preostali tekmi izgubil ter Postojna obe tekmi dobila. To pa je tudi edina teoretična možnost, da bi prišlo do spremembe na vrhu tabele. Važno srečanje je bilo v nedeljo tudi v Postojni med domačim moštvom in Koprom. Zanimivo in borbeno srečanje se je zaključilo z rezultatom 1:1. V Ajdovščini pa je domača Primorje s težavo odpravilo borbeno Anhovo z 2:1.

Piranški Partizan je minulo nedeljo imel v gosteh mlade športnike iz Poreča in Buj. Domači tekmovalci so se z njimi pomerili v malem rokometu in košarki. Domačini so bili v hudi premoči in so v malem rokometu premagali Porečane z rezultatom 32:8 (15:4). Za svojo zmago se imajo posebej zahvaliti svojemu odličnemu vratarju Vitu Čergolju, katerega parado vidimo na naši sliki.

Radio KOPER

NEDELJA, 21. aprila:
8,00 Kmetijska oddaja: Končan je knjigovodski tečaj, 10,15 Petnajst minut lahke glasbe, 10,30 Sosednji kraji in ljudje: Ricmanje in Ricmanci, 10,45 Poje zbor »S. Skamperle« iz Trsta pod vodstvom U. Vrabca, 14,00 Glasba po željah, 15,00 Vesti, 15,10 Za prijetno popoldne, 15,30 Z mikrofonom po Primorsk: Zacet se je lov na plavo ribo.

PONEDELJEK, 22. aprila:
7,15 Glasba za dobro jutro, 7,30 Vesti, 7,45 Jutranji koledar, 13,30 Vesti, 13,40 Kmetijski nasveti: Nekaj o pojedeljkih popvek, 14,00 Od melodijske melodije, 14,30 Sport doma in po svetu, 14,40 To smo izbrali v naši diskoteki ..., 15,00 Vesti, 15,10 Zabavna glasba, vmes reklame, 15,25 Igra tam-buraški zbor.

TOREK, 23. aprila:
7,15 Glasba za dobro jutro, 7,45 Jutranji koledar, 13,30 Vesti, 13,40 Kmetijski nasveti: Pogodbeno pridobivanje semeni, 13,45 Torkov operni oder, 14,00 Gospodarska rubrika: Delo vodne skupnosti v Kopru, 14,40 Pisani sporedi lahke glasbe, 15,00 Vesti, 15,10 Zabavna glasba, vmes reklame, 15,25 Solisti v ansamblu Radia Beograda izvajajo narodne pesmi in plese iz raznih krajev.

SREDA, 24. aprila:

7,15 Glasba za dobro jutro, 7,30 Vesti, 7,45 Jutranji koledar, 13,30 Vesti, 13,40 Kmetijski nasveti: Nekaj o gozdarstvu, 13,45 Ritmi in pevci od tu in tam, 14,00 Od melodijske melodije, 14,30 Kulturna rubrika: Prosvetno življenje v Postojni, 14,40 Dela slovenskih, hrvaških in srbskih skladateljev izvajajo komorni zbor Radia Zagreb, 15,00 Vesti, 15,10 Zabavna glasba, vmes reklame, 15,25 Iz promenadnega koncerta godbe na piha.

CETRTEK, 25. aprila:

7,15 Glasba za dobro jutro, 7,30 Vesti, 7,45 Jutranji koledar, 13,30 Vesti, 13,40 Kmetijski nasveti: Predpriprave za škropljene proti česnjevi muhi, 13,45 Glasba po željah, 14,30 Odložki iz opere Ivana Zajca »Nikola Šubić Zrinjski«, 15,00 Zabavna glasba, vmes reklame, 15,25 Poje Ileana Bratuž.

PETEK, 26. aprila:

7,15 Glasba za dobro jutro, 7,30 Vesti, 7,45 Jutranji koledar, 13,30 Vesti, 13,40 Kmetijski nasveti: Pomen anti-peronoporne službe, 13,45 Tisoč in en takt ... (pisani sporedi orkestralne in solistične glasbe), 14,30 Beležke radijskega reporterja, 14,40 Vedre melodije, 15,00 Vesti, 15,10 Zabavna glasba, vmes reklame, 15,25 »Dečje, to mi po...« in druge koroške narodne.

DVOSOBNO STANOVANJE v Portorožu zamenjam za enako ali večje v Kopru. Vprašati pri »Živila« Portorož.

Kino

KOPER: 19., 20. in 21. aprila ameriški barvni film NOCO BOOM PELL; 22. in 23. aprila ameriški barvni film V PEĆINAH KOLORADA; 24. in 25. aprila ameriški barvni film SKRIVNOST ZAPU-SCENEGA VRTA.

IZOLA: 20. in 21. aprila ameriški film V PEĆINAH KOLORADA; 22. in 23. aprila ameriški barvni film NOCO BOOM PELL; 24. in 25. aprila ameriški barvni film OTHELLO.

SEČOVLJE: 20. aprila ameriški film NE BODO MI VERJELI; 21. aprila italijanski barvni film ATTILA; 24. aprila francoski film OTHELLO.

SMARJE: 20. aprila ameriški film LJUBEZEN NA BOJISCU; 21. aprila italijanski barvni film ATTILA; 24. aprila ameriški film RDEČA KONGA.

SKOFIJE: 20. aprila francoski film FANFAN LALA; 21. aprila ameriški film NE BODO MI VERJELI; 24. aprila francoski film OTHELLO.

DEKANI: 20. aprila italijanski barvni film ATTILA; 21. aprila ameriški film JAJC IN JAZ.

SEZANA: 20. in 21. aprila ameriški film MIRNI ČLOVEK; 23. in 24. aprila švedski film SAMO MATI; 25. in 26. aprila ameriški film SIMARONSKA ROZA.

PIVKI: 20. in 21. aprila mehiški film ZAPOR ZA ŽENE; 24. in 25. aprila mehiški film MEKSIKO V PESMI.

NEDELJA, 21. aprila Eftimijeva komedija »ČLOVEK, KI JE VIDELO SMRT«. Začetek ob 20. uri. Gostovanje v Bertokih.

SREDA, 24. aprila - Moreto: »DONA DIANA«. Začetek ob 20. uri. Red A. in izven.

CETRTEK, 25. aprila - Moreto: »DONA DIANA«. Začetek ob 20. uri. Red B. in izven.

OBVESTILO

Kmetijska zadruga Koper in okolica razpisuje mesto UPRAVNIKA za zadružno posestvo. — Vsa pojasnila dobite na upravi Kmetijske zadruge v Kopru, Cesta P. Tomaziča 8.

Prodamo skoraj nov električni računski stroj znamke »Rheinmetall« na 8 računskih operacij. Vprašati na Občinskem ljudskem odboru v Piranu.

DVOSOBNO STANOVANJE v Portorožu zamenjam za enako ali večje v Kopru. Vprašati pri »Živila« Portorož.

PREKLIC

Preklicujem besede zoper Magdo Veček. Bosiljka Bevk

DVOKOLESA od 7000 lir naprej in MOTORNA DVOKOLESA od 44.000 lir naprej dobite pri tvrdki MARCON, Trst, Ulica Pietà 3. Darijne pakete pošiljamo tudi v inozemstvo in s brez carine!

Vabljeni!

ZAHVALA

Ob žalostni izgubi našega ljubljene moža, očeta

FRANCA URBANČIČA

se iskreno zahvaljujemo vsem srodnikom, sosedom in znancem, ki so nam pomagali v najtežjih trenutkih. Prav tako se zahvaljujemo vsem, ki so ga spremili na zadnji poti.

Zalujoča žena Urbančič Roza in otroci Danica, Marica, Nelka, Boris in Sandra.

Gradišče, dne 16. aprila 1957.

Proizvodno trgovsko podjetje »Žito« — Koper

razpisuje mesto

KNJIGOVODJE

Pogoji: popolna srednja šola z večletno knjigovodsko prakso v večjem trgovskem podjetju ali industriji. Plaća po tarifnom pravilniku. Nastop službe takoj. Pismene ponudbe z opisom dosedanjih zaposlitev pošljite na upravo podjetja do 25. aprila 1957.

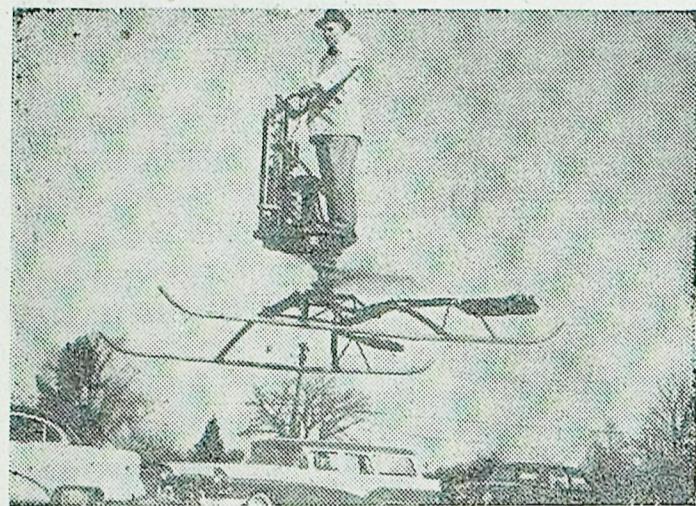
Barba Vane pravi...

omenjena mesnica ne nabavlja mesa v Pivki pri Vičiču, ki je znan po tem, da se požvižga na vse predpise in oddaja tudi nepregledano in »neštemplano« meso, ne glede na to, četudi se že razkraj. Pa tudi to vem o njem, da ima pomočnika, ki ga ni dal zdravniško pregledati. Ne vem koliko časa mu bo šlo tako naprej. Sicer pristojni živinodržavnik za vse to ve, je pa dober človek in se ne mara zameriti ljudem.

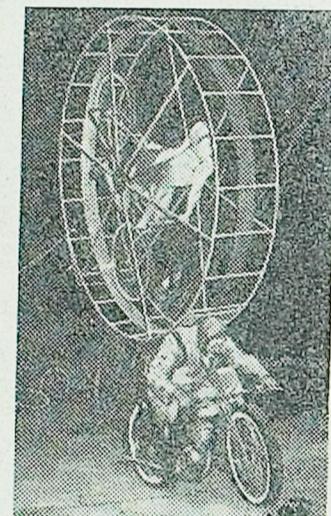
Nazadnje bi bil že čas, da uredimo tudi zadevo s tisto cirkularo, ki vsak dan tako neusmiljeno brenči prav poleg koprske gimnazije. Saj bo sicer dijakom požrla živce, še preden se bodo dobro zavedli, da jih im

PROFESSIONALCI

Med pasjo dirko, ki so jo priredili v Wigamu, je na dirkališče pritekel pravni zajec. Ko je zagledal pse, jo je pobrisal pred njimi, kar so ga noge nesle. Toda psi se niso prav nič zmenili zanj. Vztrajno so nadaljevali tek za lesenim zajcem, ki so ga vlekli pred njimi po dirkališču. Še en dokaz, kako je »profesionalizem« v športu škodljiv, saj kvari celo žival!

Temu pravijo zračni bicikel. Je pa izredno majhen helikopter za eno osebo. Uporabljali ga bodo za urejevanje prometa po mestih. Helikopter doseže hitrost 90 kilometrov na uro, enkratna zaloga goriva pa mu zadostuje za 250 km dolgo pot. Za izum se zanima tudi ameriška vojaška oblast, ki je naročila večje število teh letal, da jih preizkus.

HISE NA VZMETEH

Tam, kjer so potresi zelo pogosti, je težko zgraditi takšno hišo, da bi je slej ali prej ne poškodovali hujši potresni sunki. Zato so se gradbeniki domisili, da bi postavili tudi hiše na vzmeteh. Prav tako kot avtomobile ali železniške vagonne. Ne glede na nekoliko višje gradbene stroške so strokovnjaki prepričani, da bodo na ta način le priščeli in, kar je še bolj važno, zagotovili popolno varnost tudi v primeru najhujšega potresa.

HRANLJIVO BLATO

Znan cirkus Barnum se je nedavno postavil v New Yorku s temo dvema akrobatom, ki naravnost izzivata smrt. Motorist drvi s svojim vozilom s hitrostjo 50 kilometrov na uro po areni in nosi na hrbitu svojega tovariša, ki kolesari po okrogli kletki.

Rešeno stanovanjsko vprašanje. Tako reklamira proizvajalec tale svoj avtomobil, ki stane 945 funtov šterlingov. V avtomobilu je kuhinja, spalnica za dve osebi in celo kopalnica. Torej pravo stanovanje.

LETALO ODKRIL PREMOG

Nedavno so na Francoskem preizkušali neko novo reaktivno letalo. Ko je prebilo zvočni zid, je zračni preiskovalnik imenovan zvočni zid, je zračni pritisk sprožil plaz kamjenja in zemlje po pobočju neke gore v francoskih Alpah, nad katerimi je letelo. Plaz je razgalil pobočje in pokazalo se je bogato ležišče antracita, ki je ležalo tik pod površino.

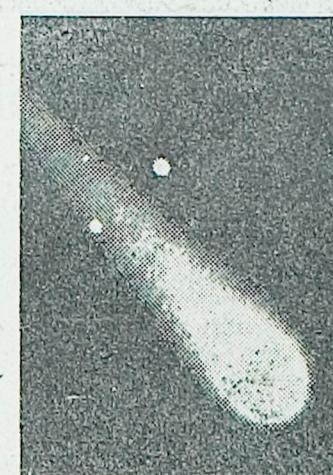
— Janez, potrebuješ morad kuhinjske brisače?

OPTIMIST

V nekem sporu, ki ga je obravnavalo sodišče v Bergenu, so zastopniki pravice priznali prizadeti stranki odškodnino v znesku 873 mark. Toda to odškodnino bodo izplačali v obrokih po eno marko mesečno, kar bo trajalo nekaj nad 70 let. Zanimivo je, da proti takemu načinu plačila prizadeta stranka ni oporekala, čeprav je to možak, ki ima na svojih plečih že dobro sedem križev. Mož upa, da bo živel do svojega 146. leta in tako prišel na svoj račun.

Nikar mu ne zamerite, če se je prestrasil. To bi se zgodilo vsakomur, ki bi hotel telefonirati, pa bi namesto slušalke zgrabil za kačo. Kako je prišla v javni telefonski aparatu, bo menda ostalo skrivnost.

To je ena izmed prvih fotografij kometa 1956 h, ki smo o njem že poročali, da se nam približuje z veliko hitrostjo. Zvezdogledi so si ga že ogledali skozi močne teleskope in tudi izmerili. Pravijo, da ima okrog milijon kilometrov dolg rep. Čez dva dne, to je 21. aprila, se bo repatica tako približala, da jo bomo lahko videli s prostim očesom takoj po sončnem zahodu.

NOVA VRSTA GUMIJEVCA

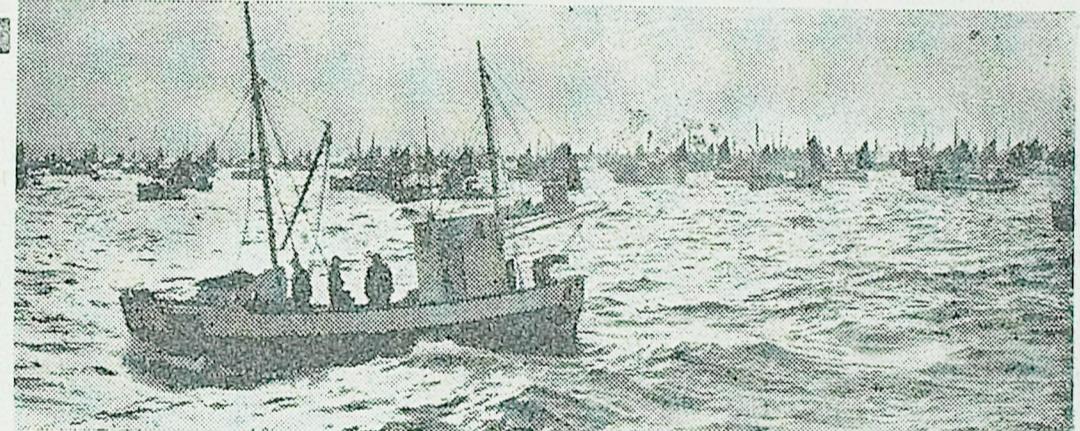
Kitajskim znanstvenikom se je posrečilo vzgojiti več tisoč sadik popolnoma nove vrste gumijevca. Ta drevesa so doslej uspevala le v topnih krajih, novo drevo, ki so ga vzgojili s križanjem, pa prenese zelo nizko temperaturo, tako da ga bodo lahko gojili celo v severnih predelih Kitajske.

STRELA GNOJI ZEMLJO

Vsakokrat ko strela razpara oblake, se zaradi ogromne električne iskre sprosti velika količina dušika. Ta z dežjem prihaja v zemljo, kjer ga uporabijo rastline za svojo rast. Izračunali so, da proizvaja strela vsako leto okrog 100 milijonov ton dušičnatega gnojila, kar je mnogo več, kot ga proizvedejo vse tarne umetnih gnojil na svetu.

Tako bodo po zamisli strokovnjakov za avtomatizacijo v tovarnah delati naši potomeci. Nič več ne bo fizičnega dela. Ti bodo strojem le ukazovali in komplikirani orjaki bodo izvrševali ukaze, natančno in brez kakršnegakoli oporekanja.

Takšen je te dni pogled na morje okrog Lofotskih otokov. Na tisoči ribiških ladij raznih velikosti in oblik se je zbralo kot vsako leto na lov na trske, ki jih pri nas bolje poznamo pod imenom polenovke. To je za Norveške ribične velik dogodek. Lov je vedno bogat in računajo, da ujamejo povprečno vsako leto okrog 350 milijonov kg teh rib.

Gledai sem mu v obraz in čutil sem, da so vsi v kupeju proti meni. Nisem jim zameril tega. Imel je prav. Toda želel sem imeti sedež. Še vedno ni nihče spregovoril besede.

Pri hudiču, sem pomislil.

»Usedite se, signor capitano,« sem rekel.

Mitriljevec se je umaknil, visoki kapetan pa se je usedel. Opazoval sem ga. Bil je videti užaljen. Toda imel je sedež.

»Vzemi moje reči,« sem rekel mitriljezcu.

Stopila sva na hodnik. Vlak je bil natrpan in vedel sem, da ni nobenega upanja, da bi dobil sedež. Dal sem vratarju in mitriljezcu vsakemu po deset lir. Odšla sta po hodniku in stopila na peron ter gledala skozi okna, toda nikjer ni bilo prostora.

»Morda bo kdo stopil dol v Bresci,« je rekel vratar.

»V Bresci jih bo več stopilo dol,« je rekel mitriljezec.

Pozdravil sem ju, segli smo si v roke in odšla sta. Oba sta bila nejevoljna. Ko je vlak odpeljal, smo v vlaku vsi stali na hodniku. Ko smo zapuščali postajo, sem opazoval postajne svetilke in premikališe. Še vedno je deževalo in kmalu so bila okna mokra, tako da ni bilo mogoče gledati ven.

Pozneje sem zadremal na tleh hodnika; najprej sem vtaknil listinico z denarjem in dokumenti pod srajco in hlače, tako da sem jo imel na goli nogi. Spal sem vsočo, se v Benetkah in v Veroni, ko so novi potniki stopili v vlak, zbudil, toda vsakokrat sem vnovič zaspal. Glavo sem imel na eni torbi, roke okoli druge, tako da sem čutil zavoj, in vsi so morali stopati čezme, če me niso hoteli počuditi.

Ljudje so spali na tleh vzdolž vsega hodnika. Nekateri so stali in se držali za okvire oken ali pa so se naslanjali na vrata. Ta vlak je bil vselej prenatrpan.

Prihodnjič sledi:

Tretja knjiga

ERNEST HEMINGWAY:

Slovo od orožja

POSLOVENIL RADO BORDON

49

»Vaš zavoj je na sedežu,« je reklo natakar. Stal je pod dežnikom, dokler nisva stopila v kočijo, in dal sem mu napitnino.

»Hvala lepa. Srečno pot,« je reklo.

Kočija je potegnil za vajeti in konj se je premaknil. Natakar se je pod dežnikom obrnil in odšel v hotel.

Spustili smo se po ulici in zavili na levo, potem pa smo zapeljali na desno pred postajo. Pod svetilko sta stala v zavetju pred dežjem dva karabinjerja. Luč je sijala na njuni pokrivali. V svetlobi postajnih svetilk so bile deževne kapljice svelte in prozorne. Izpod strehe na postaji je stopil nosač in se s skluženimi rameni branil pred dežjem.

»Ne,« sem rekel. »Hvala. Ne potrebujem vas.«

Vrnil se je pod obokano streho. Obrnil sem se h Catherine. Streha kočije ji je zasenčevala obraz.

»Tu se lahko posloviva.«

»Ne smem noter.«

»Ne.«

»Zbogom, Cat.«

»Mu boš rekel, naj me zapelje v bolnišnico.«

»Bom.«

Povedal sem kočija naslov, kamor naj pelje. Priskimal je.

»Na svidenje,« sem dejal. »Pazi nase in na malo Catherine!«

»Na svidenje, dragi.«

»Na svidenje,« sem rekel.